

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Jahkedieđáhus 2009

Govvideaddji: Studio Snorre

Politihkalaš ja hálddahaslaš organiseren

Fylkkaráđđi

Fylkkaráđdis leat vihtta fylkkaráđi geaid fylkkadiggi lea válljen. Fylkkaráđđi lea oppa fylkkasuohkana hálddahusa bajimus ovddasvástideaddji, ja das lea olles gohččunváldi oppa hálddahas. Organisašuvdnakárttas oidno guđemuš fylkkaráđđi lea guđemuš etáhta/ossodaga ovddasvástideaddji.

Fylkkadiggi

— lea fylkkasuohkana bajimus politihkalaš orgána. Romssa fylkkasuohkan lea organiserejuvvon parlamentáralaš málle mielde. Fylkkadiggeáirasat válljejuvvojit juohke njealljái jagi suohkastivra- ja fylkkadiggeválggaid oktavuodas. Romssa fylkkas leat 37 áirasa.

Fylkkasátnejodiheddji

— vállje fylkkadiggi. Fylkkasátnejodiheddji jodihá fylkkadikki čeahkkimiid. Fylkkasátnejodiheddji lea fylkkasuohkana rievttálaš ovddasteaddji.

Lávdegottit

— fylkkadikki áirasat leat juhkkojuvvon njealljin lávdegoddin. Dat lávdegottit ráhkadit buot áššiid mearrádusevttohusaid fylkkadigái go áššit bohtet fylkkaráđis.

Almmuheaddji:

Troms fylkeskommune
Romssa fylkkasuohkan
Fylkkaviessu
Poastaboksa 6600
9296 Tromsø/Romsa

Tlf. (+47) 77 78 80 00
Fákša (+47) 77 78 80 01

Doaimmahuslávdegoddi:

Synnøve Lode
Maarit Markussen
Bente Bruvold
Berit Koht
Gunnar Davidsson
Øystein Olav Miland
Trine Mellem
Sture Flaaten

Ovdasiidogovva:

Bjørn Stjern Nyset

Duogášgovat:

Ung i Troms
Rolf Kviteberg
Roald Røkeberg
Gunnar Davidsson

Gráfalaš buvttadeapmi:

Romssa fylkkasuohkan

Deaddileapmi:

Romssa fylkkasuohkan,
prentehus

Neahtasiiddut:

www.tromsfylke.no
www.troms.kulturnett.no
www.kulturitroms.no
www.177troms.no

Fylkkaráđi jodiheadji Pia Svensgaard (BB)

Ovttasbargu rájáid rastá

Ráhkis Romssa fylkka ássit.

Jahki 2009 álggii sevdnjes einnostusaiguin, muhto finánsakriisa ii eiesege čuočcán nu garrasit go olut gádde. Siskkáldasat ge fylkkasuohkanii dahgahii skuvlastruktuvraášši váttisvuodaid, ja dan baođusin šattai ahte fylkkadiggi juovlamánus bijai ođđa fylkkaráđi mas ledje áirasat Bargiidbellodagas, Olgešbellodagas ja Kristtalaš Álbmotbellodagas.

Olggosguvlui sáhtta orrut leamen nu ahte fylkkasuohkan lea deattu vuolde. Seammas lea hálddahusodastus dagahan ahte ollu ođđa ja stuorra doaimamušat leat sirdojuvvon fylkkasuohkaniidda mat gullet sihke johtalussii, ealáhusovddideapmái, DjOii ja álbmotdearvvašvuhtii. Dát bargamušat leat dehálaččat regionála ovdáneapmái ja nannejit fylkkasuohkana sajádaga.

Hui illudahtti ášši jagi 2009 lei ahte fylkkaráđdi oáčču ovttajienalaš doarjaga fylkkadikkis Romssa Fylkkageaidnoplánii 2010-2019. Dat lea viidáneaddjámus fylkkageaidnoplána mii goassege lea biddjojuvvon ovdan fylkkasteamet ja dat lea stuorámuš johtalusáŋgiruššan mii goassege lea leamaš Romssas. Boahttevaš 10 jahkái lea várrejuvvon ruhta Doaskkupáhkki, Langsunda- ja Bjarkeajuoktavuhtii, čievrageainnuid stuorra asfáltemii Romssa fylkkas ja geainnuid ortnegisdoallama ja johtalusdorvvolašvuoda nannemii. Sihke fylkkaráđdi ja ássit sáhttet leat rámis ođđa fylkkageaidnoplánain.

Go dárbbut leat stuorábut go resurssat oahpahusuorggis, de lea dárbu dorvvastit lossa, struktuvrralaš čovdosiidda. Dakkár čovdosat leat álot váttis politihkalaš čovdosat, muhto dat leat mearrideaddji dehálaččat go áigumuš lea áŋgiruššat ja nannet joatkaoahpahusa. Min nuorat galget oázžut dakkár buori

oahpahusa mii lea heivehuvvon boahtteáigái, ja dat galgá dáhpáhuvvat *Govvideaddji: Stian Saur* visttiin mat duhtadit otnáš gáibádusaid oahpahusvisttiide. Dál lea dilli Romssa gávppogis, Gaska-Romssas ja Davvi-Romssas čielggaduvvomin vai lea vejolaš dustet ođđa gáibádusaid šaddi buolvvas.

Jagi 2009 válddii Romssa fylka badjelasas Bartentsa regiuvdnaráđi jodiheami guovtti boahttevaš jahkái. Dát nanne min vejolašvuoda leat mielde mearrideamen davviguovlluid dahkamušaid. Romsa áigu váikkuhit dasa ahte regionála ovttasbargu lea sihke boahtteáigásaš ja čadahahtti. Barentsa regiuvdnaráđi jodiheadjin nanosmuvvet ja viidánit min oktavuodát Barentsregiuvdnii, ja jodiheapmi rahpá vejolašvuodaid ođđa ovttasbargoovttastumii-de ja čalmmustahtta buorebut šattu ja ovdáneami. Ovttasbargu Davvi-Ruotain ja Davvi-Suomain lea nannejuvvon ásahuvvon fierpmádagain mii addá midjiide geat eat leat mielde EUs, vejolašvuoda ovttasráđiid buktit árvalusaid EUa ođđa regionála-politihkkii mii digaštallojuvvo ja hábmejuvvo dáid beivviid.

Mun doaivvun ahte jahkediédáhus čájeha ahte Romssa fylkkasuohkan fuolaha iežas rolla regionála ovddideaddjin ja ahte fylkkasuohkanis lea dehálaš váikkuhus buot suohkaniid bálvalusfálaldagaide.

Mii eallit vejolašvuodaid riikkaoasis. Min duohkin dat lea geavahit daid vejolašvuodaid mat dáppe leat buorin buot ássiide Romssa fylkkas ja oppa Davvi-Norggas. Fylkkaráđi jodiheadjin háliidan geavahit liibba giitit buot politihkáriid, bargiid ja ovttasbargoguimmiid jagi 2009 ovttasbarggu ovddas.

FYLKKARÁĐI
JODIHEADJI
KONTUVRA

10

OAHPAHUS

15

BÁTNEDEARVVAŠ-
VUOHTA

23

KULTUVRA

27

EALÁHUS

35

JOHTALUS

41

HÁLDDAHUS

46

EKONOMIJA

49

Romssa fylka jodiha Barentsovttasbarggu áigodaga 2009-2011

Romssa fylkkasuohkan váldá badjelasas Barentasa regiuvdnaráđi jodiheami, ja regiuvdnalávdegotti ja fylkkaráđi jodiheadđji Pia Svensgaard oaččui jodihanválddi čakčat 2009.

Áigumušat leat nannet regiuvdnaráđi politihkalaččat nu ahte dat oažžu eambo doaimanválddi buorin oppa regiuvdnii.

Olgoriikaministtarčoahkkimis Murmánskkas golggománu 14. b. 2009 válddii Ruotta badjelasas riikkadássásaš jodiheami barentsovttasbarggus mii dan ovdal lei Ruoššas. Seammas válddii Romsa badjelasas jodiheami regionála dásis. Nu lea ge fylkkaráđđi Pia Svendsgaard Barentsa regiuvdnaráđi ođđa jodiheadđji. Álginsártnistis son dovddahii earret eará ahte lea dehálaš nannet regiuvdnaráđi rolla árjjalaš hoahpuheadđjin ja eaktudeadđjin guovdilis barentsáššiin earret eará birrasa, vuodđostruktuvrra ja energijja hárrái. Dasto deattastii son hui dehálažžan ahte leat buresdoaimbi bargojoavkkut mat sáhttet jodálmahttit proseassaid. Hui delažžan adnojuvvu nannet ovttasbarggu Riikkaidgaskasaš barentsčállingottiin ja riikkalaš čállingottiiguin miehtá jodihanáigodaga.

Regiuvdnaráđi vuoruhuvvon ulbmilat leat čállojuvvon Barentsprogrammi áigodahkii 2009-2013 maid regiuvdnaráđđi dohkkehii jagi 2009. Barentsprogramma čadahanbargu šaddá dehálaš doaimmuššan. Romssa fylkkasuohkan háliida čalmmustit čuovvovaš surggiid:

- nannet politihkalaš ovttasbargostruktuvrraid barentsovttasbarggus
- ceavzilis rápmavevttuid
- ealahusovddideami
- kultuvrra
- álgoálbmogiid

*Pia Svensgaard váldá vuostá jodiheadđjišluppoha Pauli Saarpunkis.
Govvideadđji: Roald Røkeberg*

Mánngas álbmogassii

Romssa fylkkasuohkan háliida ovttasráđiid buot buriid fámuiguin hukset govdafierpmádaga miehtá fylkka. Fápmo- ja telefitnodagat dat vuosttažettiin fertejit ovttasráđiid suohkaniiguin dán čađahit veahkkálas ja árvvas ángiruššamin.

Dál lea govdafierpmádat seamma dehálaš go geaidnu ja mearrideaddji dehálaš dasa ahte geasuha go suohkan ássiid, ja sáhttet go ealáhusat ovddidit bálvalusaideaset ja márkaniiddiset. Govdafierpmádat lea šaddan vuđolaš vuodđostruktuvran mii váikkuha šaddui ja ovdáneapmái.

Hástalus lea ahte ollu báikegottit eai oaččo oktavuodá govdafierpmádahkii go gávppálaš vuodđu váilu. Go márkan váilu, de lea vejolaš vajáldahttit sin geat báhcet olggobeallai, dahje rahčat servodaga ovddas nu ahte buohkat leat mielde. Romssa fylkkasuohkan válljii manjit molssaeavttu.

Fylkkadiggi álggahii oktasaš veahkkálas ángiruššama jagi 2009:

- Fylkkasuohkanis lea gelbbolašvuohta ii ge dáhto divadiid fylkkasuohkanlaš vuodđostruktuvrra geavaheami ovddas.
- Romssa fylkka suohkanat eai galgga gáibidit opmodatvearu govdafierpmádatrusttegiid ovddas.
- Fylkkasuohkan várre mealgat ruđaid báikkálaš govdafierpmádatprošeavttaide.
- Fápmo- ja telefidnosuorgi ii oaččo gáibidit stoalpoláiggu govdafierpmádaga ovddas.

Romssa fylkkasuohkana čielga gudneáŋgirvuohta lea hukset govdafierpmádaga Romssa fylkka buot ássiide. Olus fertejit veahkehit vai buohkat besset govdafierpmádahkii. Dat bargu lea ávkkálaš servodahkii. Dahje veahkkálas bargu. Dahje Álbmotgovdafierpmádat. Eambo dieđuid gávnnat dás: www.folkebreibandet.no.

Okta fylkkasuohkana evttohusain lea ahte sáraskábeliid galgá leat vejolaš hejget nuvttá stoalppuide mat jo leat ceggejuvvon hálbudan dihtii govdafierpmádaga huksema boaittobeliide. Govva: Troms Kraft

Nuoraid barentskonferánsa

Barentsa nuoraidráđis (BRYCas) leat 14 bissovaš lahtu, okta juohke barentsfylkkas ja okta álgoálbmotovddasteaddji. BRYCa ulbmil lea nannet ipmárdusa ja ovttasbarggu Barentsregiuvnnas.

Nuoraid fylkkarádi lahtut serve čakčamánuš BRYCa jahkásaš konferánsii, mii dán háve dollojuvvui Arkángelskis. Konferánsa *Youth against Prejudices* ulbmil lei jávkadit ovdagáttuid mat regiuvnna olbmui leat guhtet guimmiidasaset. Lávddis mii lea Arkángelska stuorámuš lávdidiid searvvis, manimus eahkeda oassálastit ovdanbukte musihkkateáhterčájálmasa man sisdoallu čatnasii geafivuhtii, oskui, ahkái ja doaibmavádjivuhtii.

Nuoraid fylkkaráđi lea válljen Silja Kristianne Utenga (18) Sáččas eret BRYCa ođđa lahtun Romssa fylkkas.

Romsa – vilddas, čáppat ja njuoskkas

Báimmussániin Romsa – vilddas, čáppat ja njuoskkas vuittii Jan Idar Larsen báimmussátnegilvuvu go doaivvaáigumuš ođđa fylkkaplánii Romssa várás galg-gai ráhkaduvvot.

Vuoiti árvalus govvida fylkamet mii sisttisoallá vaikko maid. Ávgadas ja čappa luonddu, myhta davvinorgalačča birra ahte son lea duostil ja njuolggočoalat ja čázi mii birastahtá min čáhcin ja mearran, ja mii lea ealáhusaid stuorra oasi vuodđu Romssa fylkkas.

Fylkkaráđi jođiheaddji Pia Svensgaard ja gulahallanhoavda Knut Are Mortensen geigeba bálkkašumi ja gáhku vuotái báimmussátnegilvuvu vuotái, Jan Idar Larsenii. Govvideaddji: Klara Johansen

Fylkkaplána áigodahkii 2010 - 2013 mearriduvvon

Fylkkadiggi dohkkehii Romssa ođđa fylkkaplána juovlamánu dikkis 2009.

Fylkkaplána áigodahkii 2010 - 2013 lea oktasaš dokumeanta oppa fylkka várás. Plána lea stivrenreaidu suhkaniid, fylkkasuohkana, regiuvnna stáhtaásahusaid ja eará ovttasbargoguimmiid várás.

Fylkkaplána guhtta vuoruhuvvon politihkkasuorggi leat:

- nana ja geasuheadji báikegottit
- biras- ja dálkkádatpolitihkka
- ealáhuspolitihkka
- kulturpolitihkka
- gelbbolašvuodapolitihkka
- gulahallan- ja vuoddostruktuvrapolitihkka

Kapihtal nana ja geasuheadji báikegottiid birra addá ollislaš visogova dain surggiin mat leat bajimusat ja mat čadabáidnet plána ja mat nákejit oidnosii buktit iešguđet politihkkasurggiid gittalasvuoda.

Eambo ovddasvástáduš fylkkasuohkanii

Ođđajagi rájes lea fylkkasuohkan ožžon arvat ođđa, dehálaš bargamušaid mat gullet johtalusii, ealahusovddideapmái, oahpahussii, DjOii, álbmotdearvvašvuhtii ja olgodallamii.

Ođđa hálddahusostastusa geažil lea fylkkasuohkan ožžon eanet ovddasvástáduš mánngga dehálaš suorggis mat leat mávssolaččat ollislaš regionála ovdáneapmái, ja dat lea ožžon buoret vejolašvuoda oaidnit ovddádušdoaimmušaid gittalagaid.

Mearrádušat mat čatnasit dehálaš servodatbargamušaide, leat dál sirdojuvvon lagatbui fylkka ássiid. Dat leat hástaleaddji ja gelddolaš doaimmušat fylkkasuohkanii mii háliida buori oktavuoda fylkka ássiiguin ja dehálaš ovttasbargoguimmiiguin, almmolaš ja priváhta servodatdoaimmiiguin, boahtteáiggi barggus.

Fylkkasuohkana mánngga ođđa bargamušas leat muhtumat dát

- vástidit eará riikkageainnuid ovddas ja daidda gulli feargagaskkaid ovddas
- hálddašit regionála dutkanfoanddaid
- mieleaiggát leat Innovašuvdna Norggas
- vástidit buot fágaskuvlaoahpahusa ovddas fylkkas ja nammadit guokte stivralahtu stáhtalaš allaskuvllaide
- leat ovddasvástideaddjin regionála čáhce regiuvdnaeiseváldin ja dahkat mearrádušaid mat čatnasit mini- ja mikrofápmorustegiidda 1 MW rádjai, ja rávvet suohkaniid dálkkádatbarggus
- leat ovddasvástideaddjin dáin áššiin: rekruteremis ja gelbbolašvuoda buorideamis, dásseárvvus ja deavdda- ja joatkkaoahpahusas, árvoháhkannoprográmmain, fylkkasuohkanis lea cealkinvuoigatvuohta eanadoallopolitihkalaš áššiin ja árvalusaid buktimis jahkásaš eanadoallošiehtadallamiidda
- hálddašit válddi ja čadahit hálddašanbargamušaid Akvakultur- ja Mearraresursalága oktavuodas. Mearradoalloberoštusaid namas buktuit vuostecealkámušaid suohkanlaš riddoavádatproseassaid ja váikkuhusčielggademiid oktavuodas

Johtalusa fylkkaráđđi, Kari-Anne Opsal, lea ođđajagi rájes ožžon ovddasvástáduš 1180 kilomēhtera eambo geainnuin go sus lei jagi ovdal, ja dál sus lea ovddasvástáduš 2908 km geainnuin. Ovddasvástádušii gullet fylkka 15 feargagaskka ge. Govvideaddji: Stian Saur

- guoddit viiddiduvvon ovddasvástáduš almmolaš olgodallamis ja fuođđo- ja guollešlájaid bivddu hálddašeamis
- fuolahit viiddiduvvon bargamušaid spealloruđaid hálddašeamis báikkálaš ja regionála kulturviesuide ja guoddit stuorát ovddasvástáduš nammadit stivrraid kulturásahusaide
- lágas mearriduvvon ovddasvástáduš guoddit álbmotdearvvašvuodas dan lága mielde mii lea fylkkasuohkaniid bargamušaid birra álbmotdearvvašvuodabarggus

Seammás go leat sirdojuvvon friddja ja merkejuvvon ruđat stáhtas dáidda doaimmušaide, de virgáduvvojit dahje bálkáhuvvojit maid bargit guđet galget batgat fylkkasuohkana stivrejumi vuolde. Romssa fylkkasuohkan lea buori muddui jo háhkann gelbbolaš bargiid ođđa hástalusaid čoavdimii.

Vuosttaš bátnedoaktárat geat leat čadahan oahpu davvin

**Geassemánus 2009 lági-
duvvui daid vuosttaš bát-
nedoavttirstudeanttaid
joavkku loahpaheapmi
geat čadahedje eksáme-
na Romssa universitehtas.**

Buot odđa bátnedoaktárat bargagohtet Davvi-Norggas. Bátnedoavttirstudeanttaid lohku lassána dađistaga juohke jagi ovdasgvlui gitta 40 studeantan.

Danne lea leamaš dehálaš álgahit bátnedoavttiroahpahusa davvin go ovdal máddin bohte eanaš studeanttat virggiide Davvi-Norgii. Dat lea dagahan ahte bátnedoaktárat eai bisson virggiin go fárrejedje máttás fas go ledje bargan muhtun áiggi. Ollu virggiide eai leat ožžon bátnedoaktáriid ja virggit leat guhká orron rabas. Nu lea bálvalus álot massán gelbbolašvuoda ii ge leat doaimman nu beaktilit.

Romssa fylkkasuohkan lea leamaš váldodoaimmi oaččohan dihtii bátnedoavttiroahpu davás. Álggos politihkalaččat váikkuhii oaččohit stáhta ásahtit oahpu, ja go ásaheapmi lei mearriduvvon, de Romssa fylkkasuohkan huksehii Bátnevistti mas Universitehtaklinihka, Davvi-Norgga bátnedearvvašvuodabálvalusa gelbbolašvuodaguovddáš ja Klinihkalaš odontologijja instituhtta leat.

Romssa fylkkasuohkan jodiha Universitehtaklinihka mas studeanttat ožžot iežaset siskáldas hárjehallama bagadalliin geaid fylkkasuohkan bálkáha. Romssa fylkkasuohkan lea maid ásahan guhtta divššohaga main leat guoktenup-

*Vuosttaš bátnedoavttirstudeanttat geat leat čadahan oahpu Romssa gávpogis.
Govvideaddji: Anders Tillberg*

pelot hárjehallisaji studeanttaide ja main sii ožžot iežaset vuosttaš oktavuoda duohta diliin bátnedivššohagas universitehta olggobealde. Olgguldas bátnedivššohagat galget leat bátnedoavttirstudeanttaid váldobáikin 7. lohkanbajisteaset ja beali 10. lohkanbajisteaset. Romssa fylkkasuohkan lea ožžon buriid dieđáhusaid ruovttoluotta das mo sii leat lágidan studeanttaid klinihkalaš hárjehallama ja oahpu.

Studeanttat geat leat ožžon oahpu Romssa gávpogis leat maiddái dan láhkai dehálaččat ahte álkit lea ožžut sin gaskkas studeanttaid spesialistaohppui ja dieđalaš doibmii. Sii leat mearrideaddji dehálaččat ceavzilis bátnedoavttiroahpu ja spesialistaoahpu huksemii. Easka dalle go mii buvttadit iežamet allagelbbolašvuoda riik-kaosisteamet, de mii leat geargan ovddasmanni bargguineamet.

Romssa fylkka skuvlastruktuvra guovddážis

Jagi 2009 čavčča lei stuorra beroštupmi ja ledje garra oaivilat Romssa fylkka skuvlastruktuvrra birra. Stuorra hástalusaid geažil joatkkaohpahas fylkkaráđđi hástalii di-gaštallamii boahhteáiggi ceavzilis skuvlastruktuvrra birra.

Okta deháleamos eavttuin dasa ahte fylkka ealáhusat galget ain ovdánit ja oažžut iežasat nana saji, lea oahpahasásahusaid buorre kvalitehta. Buorre joatkkaohpahas lea viidásat lohkamiid ja barggu eaktu. Ulbmil lea láchit diliid nu ahte Romssa fylkka joatkkaskuvllaiguin ángiruššojuvvo eambo ja ahte dat ovddiduvvot, earret eará ollašuhttin dihtii eane-

buid čadaheami, buoret oahppanbohtosiid, movttidahtti ja searvadeaddji oahppanbirrasiid, ja vel gealbudeaddji doaimbajuid čadaheami. Luvven dihtii ruđaid dán ángiruššamii lea leamaš dárbu dárkilit geahčadit dálá skuvla- ja fálaldatstruktuvrra.

Hástalusat joatkkaohpahas

- Dálá skuvlastruktuvra mii hábmejuvvui 80-logus, lea hui divrras ii ge heivehuvvon otná ja boahhteáiggi dárbbuide.
- Čakčat 2009 ledje 790 rabas oahppisaji joatkkaskuvllain.
- Lea hui divrras doalahit mánja fálaldaga uhccán oahppiiguin.
- Lea 55 000 kvm. sturrosaš areálabeavttálmahttinviidodat joatkkaskuvllain. Dát dahká goalmádasa oppa oahpahasareálas.
- Mañimus jagiid lea oahppiidlohku lassánan Romssa fylkka. Lassáneapmi lea eanaš leamaš Romssa gávpogis. Oahppiidlohku Romssa fylkka doaresbeliin lea njiedjan garrasit 80-logu gaskamuttu rájes. SGDa prognosat gitta jagi 2030 rádjai čájehit ahte ain geahppánit oahppit buot regiuvnnain earret Romssa gávpogis.
- Oahpahusetáhta lea mañimus guokte jagi geavahan mearkkašahhti eanet ruđaid go vurdojuvvon vaikko vel lea čadahuvvon viiddis bargu geahpidit goluid.

Fylkkadiggi dagai čoačkkimisttis juovlamánus 2009 mearádusa ovttá sadjái bidjat Skániid joatkkaskuvlla ja Heggen joatkkaskuvlla. Dan lassin mearriduvvui ovtastit Høgtun joatkkaskuvlla ja Beardogoržži joatkkaskuvlla 01.01.2010 rájes. Dasto mearriduvvui álggahit čielggademiid árvoštallan dihtii boahhteáigásaš skuvlastruktuvrra Romssa gávpogis, Gaska-Romssas ja Davvi-Romssas. Dát bargu lea dál jođus, ja boadus galgá ovddiduvvot Fylkkadiggái geassemánus 2010.

Stuorra beroštupmi ovdal skuvlastruktuvraáži meannudeami fylkkadikkis. Govvideaddji: Klara Johansen

Fylkkaráði jodiheaddji kontuvrras lea ekonomiija- ja plána-ovddasvástádus Romssa fylkkasuohkanis ja bajimus ovddasvástádus oktiiheivehallat fylkkasuohkana ovddidanbarggu ja politihkkahábmema. Kontuvrra doaibmamušat leat

- plánen, dás maddái areálaššiiit
- davviguovlopolitihkka
- riikkaidgaskasaš bargu
- dutkan ja ovddideapmi
- gulahallan ja diehtujuohkinbargu
- suodjaluspolitihkka

Fylkkaráði jodiheaddji: Pia Svensgaard (BB)

Fylkkaráði jodiheaddji kontuvra galgá čuovvolit hálddahušlaččat fylkkaráði jodiheaddji ovddasvástádussuorggi ja doaibmavehkiid.

Etáhtahoavda: Hilde Jenssen

Lávki ovddosguvlui davviguovloáŋgiruššamis

Ráđdehus almmuhii njukčamánu 2009 iežas ođastuvvon davviguovlostrategiija, mas váldahalai áŋgiruššama arvat iešguđetlágan surggiin. Dehálaš lea ahte fylkkasuohkanat leat mielde bargamin viidáseappot strategiijain.

Ráđdehus buvtii njukčamánu 12. b. 2009 ovdan *Ođđa huksengeađggit davvin – Boahte lávki Ráđdehusa davviguovlostrategiijas*. Dat dáhpáhuvai guokte jagi maŋŋágo Ráđdehus vuosttaš gearddi almmuhii iežas strategiija juovlamánu 1. b. 2006. Bajimus ulbmil lea ovddidit máhtu, doaimma ja lahkaleahkámuša davvin ja lámhit vuodu ceavzilis ekonomalaš ja sosiála ovdáneapmái boahttevaš jagiid.

Go ráđdehus buktá ovdan ođastuvvon davviguovlostrategiija uhcit go guokte jagi maŋŋágo vuosttaš strategiija almmuhuvui Romssa gávpogis, de čájeha dat ahte Ráđdehus dál nanosit ja joatkevaččat čalmmusta davviguovlluidd.

Strategiija lea sihke ollislaš ja seammás čielgasat go ovdal. Dehálaš čuoggát mat čuovvoluvvojedje jagi 2010 stáhtabušehtas, ledje earret eará eanet ruđaid juolludeapmi mariidna bioprospesktemii, ja vel ruđaid juolludeapmi ođđa dálkkádaga ja birrasa guovddáža ásaheapmái ja jodiheapmái Romssa gávpogii.

Eambo resurssat biddjojuvvojit maddái mearradorvvollašvuhtii ja mearraválbmui, earret eará buoret feastinfanasgearggusvuodain ja buoret navigašuvdnagokčamiin. Dehálaččat leat eará ge áŋgiruššamat, earret eará máhttobuorideamis ja ovttasbarggus Ruoššain.

Fylkkasuohkaniin davvin leat guhkesáigásaš árbevierut riikkaidgaskasaš ovttasbargui ja dat leat jo searvaduvvon rádjaregionála ovttasbargui davviguovlluin ja eurohpaláš regionála ovttasbargoorganisašuvnnaide. Sii ovddastit álbmoga davvin ja leat dehálaš doaibmit regionála ovddádusbarggus. Fylkkasuohkanii lea dehálaš searvat viidásat bargui davviguovlostrategiijain, sihke gulahallamii das mat leat

EISCATa rádarrusttet Ramfjordmoenis Gáranasvuonas dutká buola áibmogearddi. Govvideaddji: Ola Røe

dehálaš áŋgiruššamat, ja doaimmaid konkrehta čadaheapmái sierranas surggiin. Davviguovlopolitihkka lea áššáigullelaš iešguđetlágan oktavuodain, ja fylkkasuohkana iežas doaim-

ma ovdamearkan mii sáhttit čujuhit Arctic Think Tank váldahallamii ja Barentasa regiuvdnaráđi jodiheami badjelasa-

Árktis čiegos ovdamunnin

EU lea viidáseappot geahččaleamen hábmet davviguovlopolitihka ja lea lahka iežas árkntalaš strátégii ja sádnema, mii galgá fuolahit EUa beroštusaid ja ovddasvástádusa min lagašguovlluin. Dát lea juoga maid Davvi-Norgga eurohpakontuvra dárkilit goziha Brusselis.

Kontuvra lágidii jagi 2009 guokte bargobáji/seminára main Árktis lei váldofáddá. Geassemánu 25. b. kontuvra lágidii seminára *Arctic Policy: Sustainable use of resources, possibilities and challenges* – mii lea okta golmma váldofáttás mat leat EU-dokumeanttas *Arctic Communication* skábmmánu 2008. Juovllaid ovdal kontuvra lágidii vel ovtta bargobáji, *Shipping in Arctic Waters*, ovttrasáđiid Riikkaosasselávdegottiin ja Maritimt Forum Nord:in.

Lágideamit leat leamaš deaivvadansajit main davvinorgalaš doaibmit deaivvadit EU-ásahusaid guovddáš olbmuiiguin ja earáiguin Brusselis. Vásáhusat dán ráđjai leat leamaš ahte dát leat ávkkálaš seminárat guktuid beliide, go dárbu lonohallat dieđuid lea leamaš stuoris. Kontuvra lea dan lassin

Davvimeara guolit akvárias Macduff nammasaš báikkis Skotlánddas. Govvideaddji: Maria Johansen

ožžon buriid dieđáhusaid ruovttoluotta eará ”árktalaš kontuvrrain”, earret eará Kánadas ja Ruonáeatnamis, ja dat leat geahččalan doalahit seamma linnjá go min eurohpakontuvra. Dát čájeha ahte min kontuvrra bargovuohki Brusselis fuomášuvvo eatnat regiuvdnakontuvrraid logus EU-oaivegávpogis. EU-kommišuvnna mariidna váldodirektoráhta, DG Mare, lea maiddáid dovddahan stuorra giitevašvuoda dakár semináraid geažil, maid Davvi-Norgga eurohpakontuvra lágida. Kontuvra vásiha ahte sis lea buorre ja oktilis gulahallan deháleamos doaibmiiguin EU-kommišuvnnas, ja dat lea erenoamáš mávssolaš go olmmoš bargá earret eará mariidna ja maritiibma áššiiguin.

Davvi regiuvnnat barget ovttrasáđiid Brusselis

Northern Sparsely Populated Area (NSPA) nammasaš fierpmádat álggahuvvui Brusselis Ruoŧa, Suoma ja Norgga davimus regiuvnnaid gaskasaš lagaš ovttasbargun eurohpapolitihka birra, ja daid ovdastit dáid riikkaid eurohpakontuvrrat.

Jagi 2009 fierpmádagas lea leamaš váldoáigumuš gárvvistit raportta *Northern Sparsely Populated Areas Foresight 2020* ja mo dat sáhtta geavahuvvot politihkalaš vuoda hukset NSPA-guovlui. Boađus galgá ovddiduvvot EU-kommišuvnna regi-onálaparlamentii jagi 2010 álggus. Raporta váldá ovdan earret

eará NSPA-guovllu industriijalaš profiilla, olmmošresurssaid, entreprenevravuoda, geográfalaš diliid ja boahhteáiggi doavvaáigumušaid, ja dat buktá duodaštusaid mat sáhttet nannet guovllu sajádaga Eurohpas.

Ulbmil lea leamaš sajáidahttit NSPA-ovttasbargu ruovturegiuvnnaide earret eará regionála lágidemiiguin main lea vejolašvuotta buktit árvalusaid áššiin mat leat áššáigullevaččat bargui. Jodihan dihtii barggu nammaduvvui jagi 2009 joavku mas leat vihtta byrokrahta NSPA-guovllus, maid fas jodiha joavku mas leat vihtta politihkára. Fylkkaráđi jodiheadđji Pia Svenggaard ovddasta Davvi-Norgga politihkárjoavkkus.

Doaimamin bárisin Eurohpas

Regionála eurohpaláš organisašuvnnaid lahttun ja iežas Davvi-Norgga eurohpa-kon-tuvrrain Brusselis oažžu Romssa fylkkasuohkan vejolašvuoda buktit árvalusaid dakkár digaštallamiin mat leat mielde hábmemin Eurohpa boahhteáigásaš politihka.

Bargui gullá ii ba unnimusat ge buriid fierpmádagaid huksen ja buriid ovttasbargoguimmiid gávdnan. Davvi-Norggas lea mávsssolaš riddu, ja vaikko vel ássan ge sáhtta leat vuorji dáppe, de mii leat das go EU rahpá vejolašvuoda buktit árvalusaid iežas boahhteáiggi politihkkii. Davvi-Norga lea guhkkien eret Guovddáš-Eurohpas, muhto mis leat ollu gelbbolašvuolta ja resurssat.

Jagi 2009 Romssa fylkkasuohkan lei mielde hábmemin Davvi-Norgga gulaskuddancealkámušaid EUa boahhtevas politihkkii earret eará Territoriála oktiigullevašvuoda (Territorial Cohesion) politihkkii ja guolástuspolitihkkii (Common Fisheries Policy). EØS-soahpamuš ii stivre EUa regionála politihka ii ge guolástuspolitihka, muhto EUa regionála politihka ja guolástuspolitihka šaddet guhkit áiggi vuollái váikkuhit Norgga politihkkahábmema ge.

Dan lassin geavaha Romssa fylkkasuohkan iežas lahttovuoda dakkár eurohpaláš regionála organisašuvnnain go Davvimearra-kommišuvnnas ja CPMRas árjjalaččat ovddidan dihtii áššiid mat leat dehálaččat riikkaoassáseamet. Kent Gudmundsen ovd-

1,5 milj. siidočájeheamit

Maŋŋágo Romssa fylkkasuohkan rabai iežas odđa neahtasiiduid suoidnemánu 3. b. 2009, de leat 347.463 iešguđetlágan geavaheaddjit fitnan odđa neahtasiiduin.

- Válđoáigumuš lea leamaš buorebut oainnosmahttit man eatnat gelddolaš áššit oktiibuot dáhpuhuvvet Romssa fylkkasuohkana organisašuvnnas. Muhtumin lea leamaš mis vierrun geahččat guđege bálvalussuorggi sierra, muhto odđa profiillain mii eambo háliidit

Fylkkadiggepolitihkár Kent Gudmundsen, Romssa fylkkasuohkanis, ja fylkkasátnejođiheadđji ja Davvimearra-kommišuvnna presideanta Gunn-Marit Helgesen, Telemárkkus, CPMRa válđočaahkkimis Göteborgas jagi 2009. Govvideaddji: Maria Johansen

dastii Romssa fylkkasuohkana CPMRa válđočaahkkimis Göteborgas golgotmánus ja ávžžuhii oassálastiid čadahit ceavzileappo guolástushálddašemi Eurohpas, ja Eurohpa riddoregiuvnnain čoahtkanan politihkárat ja byrokráhtat spežžo gieđaid su ávžžuhussii. Dovdot galgá ahte Romssa fylkkasuohkan lea mielde!

čájehit oktasáččat buot bálvalussurggiid ja buot 2.100 bargi, cealká Romssa fylkkasuohkana gullahallanhoavda, Knut Are Mortensen.

- Fylkkasuohkana neahtasiidu rievdaduvvo dađistaga, ja neahtasiiddu geahčadeaddjiid buorre lohku movttiidahtta min ain eambo buoridit tromsfylke.no. Dás han galget buot ássit, bargit ja mediat sáhttit gávdnat buot dieđuid maid háliidit min birra. Ja jus ohcalat maidege, de válde áinnasge oktavuoda gulahallanosdagain, loahpaha Mortensen.

VRI Troms 2009

VRI Troms doaibma lea lassánan mearkkašahtti láhkai buot surggiin jagi 2009, ja viidát čoahkkáibiddjojvuvvon VRI-stivra lea ovdáneamen fylkka DjO-doaibmiide dehálaš ovttasdoaimanreaidun.

Oktasaš ovttasdoaimamat, dego dialogakonferánsa ja oahpanjoregat, okta juohke golmma ángiruššansuorggi várás, leat čadahuvvon buriid beaggimiiguin. Fylkka DjO-birrasiid kárten ja fitnodagaid ja DjO gaskavuoda kárten lea jo álghuvvon.

Fitnodagaid vástesaš váikkuhangaskaoamit čájehit maid positiiva ovdáneami 12 (4) gelbbolašvuodašoabahallamiin, 33 (0) studeantabargamušain, 4 (0) DjO-Internship ja 10 ruhtaduvvon ovdaproševtta (jagi 2008-logut ruođuid siste).

Innovašuvnadutkanovdaproševttain lea Norut Tromsø kárten bioteknologiijafitnodagaid regiuvnnas ja Bioindustriforum Nord-Norge fierpmádatdoaimmaid, ja boadusgaskkusteapmi lea jođus.

Mii lea VRI?

Doaibmgaskaoamit Regionála DjOa ja Innovašuvnna (VRI) várás lea 10-jagi prográmma Dutkanráđi olis. Prográmma galgá ovddidit innovašuvnna (odđahutkama), máhttobuorideami ja árvobuvttadeami regiuvnnain ealáhusaid ja dutkanbirrasiid gaskasaš DjO-ovttasbarggu bokte.

Romssa fylkkasuohkan eaiggáduššá VRI Troms, muhto dan jodiha konsortia mas leat mielde Innovašuvdna Norgga Romsa fylkka ossodat, Háršta allaskuvla, Kunnskapsparcken Nord, NHOa Romssa fylkka ossodat, Norut Troms, Romssa fylkka ealáhusgárdit, Romssa fylkkasuohkan ja Romssa universitehta.

VRI Troms lea vuoruhan golbma ángiruššansuorggi: Energiija (energiija/petrolea/birrasa), mariidna resurssaid ja mátkeealáhusaid.

Regionála dutkanfoanda davás

Romssa fylkkasuohkan lea ovttas Nordlándda ja Finnmárkku fylkkasuohkaniiguin vuodđudan oktasaš dutkanfoandda – Foandaregiuvdna Davvi-Norga.

Stuorradiggi mearridii oassin hálddahušođastussii vuodđudit regionála dutkanfoanddaid Norgii. Várrejuvvui 6 mrd ruvnno fondii ja dán foandda vuoiu juogaduvvui čieža regionála fondii.

Govvideaddji: Torgrim Rath-Olsen

Regionála foanda galgá veahkkinn ovddidit Davvi-Norgga árrjalaš regionála dutkan- ja máhttopolitihkain. Foanda galgá láhčit vuoddu odđahutkamii ja innovašuvdnii movttiideittiinis dutkamii ja ovddideapmái ealáhusain ja almmolaš suorggis.

Golbma davimus fylkkasuohkana leat bargan ovttas lahkalagaid miehtá jagi foandda sajáidduhttimiin ja ovddideamiin. Oktasaš dutkanstrategiija ráhkaduvvui fondii áigodahkii 2010-2011. Ovttas suohkaniiguin, váikkuhusgaskaoapmevuogádagain ja dutkan- ja ovddidanbirrasiiiguin Davvi-Norggas gávnnavuovjedje njeallje dutkansuorggi maiguin foanda galgá bargat áigodaga 2010-2011.

Árvohákan ja odđahutkan davvi ealáhusain searvada teknologiija, servodaga ja ealáhuseallima. *Dálkkádatheivehallan ja ealáhusat davvin* čalmmustahttet ealáhusaid hearkivuoda, heivehallannávcca ja odđa vejolašvuodaid ja hástalusaid. *Regionála čálgobuorideapmi davviguovlluin* dutká almmolašvuoda bálvalusfálaldaga regionála láhččin. *Rájáidrastideaddji regionála ovddideapmi Barentsguovllus* čalmmustahtta ášahushuksema, ealáhusaid, álgoálbmotvuogiatvuodaid, ja vel ovttasdoaimama ja gelbbolašvuodaovddideami Barentsguovllus.

Oahpahusetáhtas lea ovddasvástádus

- 17 joatkkaskuvllas main leat sullii 6 100 oahppi ja sullii 1 400 bargi
- fágaoahpahas ealáhusain mas ledje sullii 1 150 oktillis soahpamuša sullii 900 fitnodagain
- sullii 350 rávesolbmoo oahpahas juohke jagi
- daid mánáid ja nuoraid oahpaheamis guđet leat divššus sosiála ja medisiinnalaš ášahusain ja giddagasain čohkkájeaddjiid oahpaheamis
- fágaskuvllas mas leat birrasii 300 studeantta
- havariijasuođalusguovddážiis mas addet dorvvolašvuodoahpahusa bargiide skiipa- ja fávlealáhusas
- guolásteaddjiid dorvvolašvuodoahpahas (GODO)
- pedagogalaš-psykologalaš bálvalusas ovttasráđiid

Oahpahusa fylkkaráđđi: Kent Gudmundsen (OB)

Oahpahusetáhta láchčá diliid nu ahte buot nuorat ja rávesolbmot Romssa fylkkas ožžot ollašuhthojuvvot iežaset vuoigatvuoda joatkkaohpahussii.

Etáhtahoavda Sedolf Sletli

suohkaniiguin ja vel čuovvolanbálvalusas man ovddasvástádus lea addit fálladaga nuoraide guđet eai geavat iežaset vuoigatvuoda váldit joatkkaohpahusa.

Buoret karriearárvven

Geassemánus NAV ja Romssa fylkkasuohkana oahpahusetáhta čálle vuollái golmmajahkásaš ovttasbargošiehtadusa. Ulbmil lea oaččohit eanebuid bargui dahje oahpahussii buot váikkuhangaskaomiid bevttolaš oktiiveivhallamiin.

Bealit háliidit vuoruhit

- ovttasbarggu oahpahasdoaimbajuid plánemis guktuid etáhtaid olis
- ovttasbarggu dakkár oahpahasdoaimbajuid vejolaš oktasašruhtadeami birra mat leat oktasaš geavaheadjiidjoavkkuid várás
- siehtadusa hárhallilunddot doaimbajuid birra nuoraid várás. Ulbmil lea čadahit eastadeaddji barggu mat galget geahpidit heaitimiid ja boastuválljemiid joatkkaohpahas
- siehtadusa oktasaš rutiinnaid birra Čuovvolanbálvalusas
- siehtadusa rávesolbmuid duohtagelbbolašvuoda birra
- fidno- ja oahpahasbagadallama buorideami, ja maid dái ásaht Karriearaguovddážiid fylkii

Karriearaguovddážit

Norggas fidno- ja oahpahasrárvvema headjuvuoh-ta lea ollislašvuoda ja fitnolašvuoda váilun ja muhtumassii eahpečielga rollat. Danne Romssa fylkka-diggi njukčamánu 2009 gohčui viidáseappot bargat ja ásaht Karriearaguovddážiid fylkii. Vuosttaš guovddáš lea ásahtuvvomin Romssa gávpogii. Guovddáš galgá erenoamážit čalmmustahttit heaitimiid gaskan skuvlavázzimiid ja ráv-vemiid ealáhusaid bargofápmodárbuid birra davvin, dás maid dái davviguovloángirusšama ja dearvvašvuoda-/so-siálasuorggi dárbuid oažžut gelbbolaš bargiid.

Guovddáš galgá leat guovdilis doaimbi doaimmaid oktiiveivhallamis, ja dat galgá geavahit etáhtaid gaskasaš fierpmá-dagaid nu ahte nuorat ja rávesolbmot sáhttet oažžut ollislaš ja fitnolaš fidno- ja oahpahasrárvvema (karriearárvvema).

Heaitimat joatkkaohpahusas

Oahppit guđet eai čađat iežaset joatkkaohpahusa, lea joatkkaohpahussii okta daid stuorámus hástalusain.

Manimus jagiid lea leamaš riikkalaš fáddá áddet eambo dán stuorra servodatválttisvuoda: Man gallis čadahit joatkkaohpahusa, ja mat sivaiddat leat dasa ahte olus heitet gaskan?

Riikkalaš statistihkka čájeha ahte golmma davimus fylkkas lea stuorámus oassi álggiid ektui geat eai čađat joatkkaohpahusa. Romssa fylkkas eambo go 30 proseantta oahppiin eai čađat joatkkaohpahusa.

Bisáneapmi sáhtttá dáhpáhuvvat mearriduvvon oahpahusaiggi siskkobeaalde (viididuvvon vuoigatvuohta ja áigemearri ođđasis válljet) ii ge dárbbaš dagahit loahpalaš heaitima. Heaitin-sáttni geavahuvvo sin birra guđet eai čađat joatkkaohpahusa eksámeniidda ceavzimiin dahje fágareivve oažžumiin dihto áigodagas vuođđoskuvlla maŋŋá (dábálaččat 5 jagis).

Heaitinsivat

Manimus jagiid leat geahččalan atnigoahtit doahpaga *bortvalg* (*eretválljen dárogillii*). Doaba frafall (*eretgahččan dárogillii*) dahje avbrudd (*bisáneapmi*) sáhtttá gaskkustit juoidá mii lea veahá pasiiva, juoidá mii dušše dáhpáhuvvá. Eretválljen muitala ahte nuorat válljejit. Sivat dasa ahte ollu oahppit eai čađat, leat maŋga ja mánggalágánat ja čoahkáduvvon; earret eará oahppanválttisvuodát, boasttuválljemat, uhccán mokta, priváhta váttisvuodát. Vejolaš livččii guhká logahallat.

Olus sis geat eai oaččo dievas gelbbolašvuoda, sis váilu uhccán čadahit oahpahusa, dávjá dušše okta fága. Geahpidit sin logu geat čadahit, muhto eai ceavze, lea dehálaš ángiruššansuorgi. Isk-kadallamat čájehit ahte erenoamážit árvosánnit, muhto jávkan ge, nuoraidskuvllain váikkuha sakka joatkkaohpahusa čadahepmái.

Prošeavtta *Satsing mot frafall i videregående opplering*, mii čadahuvvui jagi 2003 rájes jagi 2006 rádjai Oahpahusdirektoráhta

Ulbmilláš guhkesáigásaš bargu heaitima vuostá joatkkaskuvllas galgá váikkuhit dasa ahte eanebut čadahit oahpahusa, nogo jagi 2009 russat dahke. Govvideaddji: Stian Saur

olis, árvvoštallan orru čájehamen ahte leat ollu ja čoahkáduvvon váttisvuodát dasa ahte oahppit botkejit oahpahusa. Doaimbajijut mat orro bures váikkuheamen, ledje earret eará

- nannet fidno- ja oahpahusbagadallama oahppiide
- eambo oaččohit váhnemiid mielde
- buoridit earret eará ráđdeaddiid, oktavuodaoahpaheddiid ja NAV-bargiid gelbbolašvuoda
- nuoraidskuvlla ja joatkkaskuvlla gaskasaš diehtujuohkinlonohallan ja ovttasbargu váravuloš oahppiid birra
- láchit oahppiide buori skuvlaálgaheami
- plánejuvvon, molssaeavttot oahpahusvuogádagat mat addet gelbbolašvuoda vuolit dásis go olles fágareivve addá
- molssaeavttot oahpahusjoregat (-arenat) oahppiide guđet eai heivet iežaset nu bures dábálaš oahpahussii
- daid oahppiid johtilis čuovvoleapmi geat jávkagohtet oahpahusas

Dutkamat čájehit ahte ii leat miige álkis buot váttisvuodaid čoavdi bođu doaimbajijuid mii eastada eretgahččamiid. Guhkesáigásaš ja ulbmillaš mánggalágan bargu oktanaga lea dat mii addá buoremus bohtosiid.

Fiskes engelat Breivanga joatkkaskuvllas

JK2 dearvvašvuodafágabargiin lea eallinillu boarrásiid várás čieknu- danprošeaktan, vuosttaš joatkkas- kuvlan Davvi-Norggas!

Eallinmoktajoavku Breivangas lea gearggus doaimbagoahtit! Oahppit leat plánen, leamaš olgun juohkimin dieđuid, ožžon oktavuodaid, čohkken ressursaid ja dahkan šiehtadusaid. Muhtun oahppit gal lededje boarrásiidsiidda Boarrásiidbeaivvi golggotmánu 1. b., vaikko vel oahppiin lei ge čakčaluopmu aiddo dalle. Dat muitala ollu sin beroštumi birra!

Arvat uhca ja stuorat lágideamit leat čađahuvvon, ja eanebut čuvvot. Oahppit galget iešguđet boarrásiidsiiddaide ja ruovttubálvalusguovlluide ja doppe sii galget illudahttit boarrásiid!

*Oahppit čuovgájit albma láhkai iežaset fiskes t-báiddiiguin!
Govvideaddji: Thomas Tøllefsen*

PPBa ja čuovvolanbálvalusa ođđa organiseren

Fylkkadiggi mearridii njukčamánu 2009 ođđa málle mii miel- disbuktá ahte ášahuvvojit regionála čuovvolanbálvalusat (ČBat) ja pedagogalaš-psykologalaš bálvalusat (PPBat).

Fylkkadikki mearráduš mielddisbuvttii ahte fylkkasuohkana ja suohkanlaš pedagogalaš-psykologalaš bálvalusaid (PPBaid) gaskasaš gustojeaddji šiehtadusat celkojuvvojedje eret. Áigumuš lea ahte fylkkasuohkanis 01.01.2011 rájes galgá leat gárvvís regiuvdnejuvvon organisašuvdnamálla mas PPB/ČB galgá čalmmustahttit ollisvuoda geahčadanhálttis joatkkaoahpahusa ja ovddideami vuogádatdásis mas skuvla lea oassi ollisvuodas.

PPBa ja ČBa regiuvnnavuđot organiseren addá bálvalusaide lagašvuoda daidda ulbmiliidda ja ovddidanproseassaide maid fylkkasuohkan eaggádin vuorruha. Go PPB ja ČB biddjojuv-

vojit seamma vistái ja oktasaš jodiheami vuollai, de álggahuvvo rutiinnaid ja doaimbajibuid mearridanbargu. Dán bargus galgá eretgahččančuolbmačoahkki leat guovddáš ášši.

Ođđa málle mielddisbuktá earret eará ahte

- bálvalusaid lohku ja báikádeapmi galgá čuovvut joatkkaoahpahusa regionála skuvlajuogu
- fylkkaohpahushoavddas lea bajimus fágalaš ja hálddahušlaš ovddasvástáduš

Nuppástuhttima duogáš lei earret eará ahte ovddeš organiseren váttásmáhtii oktasaš čalmmustahttima ja vuoruhemiid joatkkaoahpahusas, ja vel ledje hástalusaid mángga kontuvrra ja stivrra jodiheamis.

Jk3-fálaldat gáivoteknikkahoahppiide

Juovlamánu 1. b. 2009 álggahuvvui Jk3 luohká bovrenoperatevrafágas *International Research Institute of Stavanger (IRIS)* nammasaš dutkaninstituhtas Ullrigg:s.

Stangnesa joatkkaskuvllas lea formála ovddasvástádus fálaldagas, muhto Ullrigga bargit dat čadahit oahpahusa. Fálaldat lea boahtán áigái go oahppit geat gerge Jk2 gáivoteknikkas giđđat 2009, eai ožžon hárhallasaji. Oktiibuot leat logi oahppi Romssa fylkkas ja Nordlándas gudet ožžot fálaldaga.

Govva: Ullrigg

Geavtlaš fidnogealbudeapmi

Dátleadakkárfálaldatnuoraide maseanaš oahpahus čadahuvvo praktihkalaš barggus fitnodagas. Ulbmil oahpahusa váldimiin lea oažžut fágareivve, gelbbolašvuodaduodaštusa dahje bargohárhellanreivve.

Fálaldahkii gullet golbma ceahki, ja vuosttaš guhtta vahku barget nuorat iešvuodaid, beroštumiid ja fidnoválljema čielggademiin. Áigodaga mielde čielggaduvvo dat ge nákke go juohke oahppi čuovvut bargoeallima njuolggadusaid das mii guoská bargui boahtimii ja miellaguottuide. Váldojuvvo oktavuohta fitnodagain ásahan dihtii hárhallasaji, ja nuorat leat ieža árrjalaččat dán barggus.

Dasto lea fidnohárhallama geahččaleapmi fitnodagas. Bargohárhellan addá nuoraide vejolašvuoda čájehit ahte sii dohkkejit bargoeallimii ja seammás sii besset geahččalastit bargat dan barggu masa sii háliidit eambo oahpásmuvvat. Dát áigodat bistá golmma mánu rájes guđa mánu rádjai ja čadahuvvo ovttrasáđiid oahpahas kontuvrraiguin ja NAVain.

Jus oahppi gávnnaha ahte dat lea rivttes fidnoválljen ja nákke čuovvut daid njuolggadusaid mat leat bargoeallimis, de lea boahtte ceahkki geahččalit oažžut formaliserejuvvon oahpu fitnodagas. Dát oahpahus sáhtta leat

- oahpposoahpamuš – olles oahpahus fitnodagas njeallje jagi man ulbmil lea fágareive.
- oahpahassoahpamuš válljejuvvon oahpahasulbmiliiguin oahppofágas ja man áigumuš lea gelbbolašvuodaduodaštus.
- dakkár guovttejahkásaš oahpahus fitnodagas ja golbma oktasašfága skuvllas mas lea ulbmil oažžut hárhellireivve. Oktasašfágat leat fidnolunddogat.

Ollu oahppiide lea fidnooahpahus fitnodagas buorre molssaeaktu ja eambo mállat dahje lážáldagat main leat oahpahus fitnodagas ja skuvllas, leat ovddiduvvomin. Fálaldat addojuvvo odne Breivika, Stangnesa ja Beardogoržži/Høgtuna joatkkaskuvllain.

Rávesolbmuid oahpahus oahppobájiin

**Jagi 2009 addojuvvui fáladat dearvvaš-
vuodabargifágas joavkkuide Gálssas, Ivgus,
Bearddus (Øverbygdas) ja Bjarkeajus buriid
bohtosiiguin.**

Čakčat 2008 ášahuvvojedje oahppobájit välljejuvvon joatkkaskuvllaide Romssa fylkkas. Ásahus čađahuvvui dan mearrá-
dusa geažil mii dahkkojuvvue fylkkadikkis geassemánus 2007
mas *Rávesolbmuid strategiijaplána áigodahkii 2007 – 2012*
mearriduvvui.

Oahppobáji addá vejolašvuoda fállat rávesolbmuide dak-
kár oahpahusa joatkkaskuvlla dásis mas lea lávdaduvvon
málle joatkevaš sisaváldimiin ja oktagaslaš heivehallamiin.
Oahppobájit leat sajuštuvvon guđa váldoskuvlii, main fas lea
ovddasvástádus fáladagas iežaset regiuvnnain.

Oahppobáji lea oahpu váldi ráveolbmuide sihke fysalaš
deaiivvadansadji ja oahpahusmálle. Fidnofágain lea oahpahus
organiserejuvvon joavkkuide main addojuvvo fágabagadallan
bargamušaid oktavuodas, ja fáladat ohppuiválmmašteaddji
fágain lea vuodđuduvvon neahttaressurssaide ja neahttaoah-
paheaddjiide. Dan lassin fállujuvvojit logaldallamat video-
konferánssa bokte.

Videokonferánssa geavahuvvo árjjalaččat ja logaldallamat
sáddejuvvojit ovtta báikkis vaikko vel oahppit leat ge miehtá
fylkka. Buot rávesolbmot guđet ohcet fidnofágalaš oahpa-
husprográmmii, sin duohtagelbbolašvuoha árvoštallojuvvo
ovdalgo sii váldujuvvojit ohppui. Dat dahkkojuvvo iskan
dihtii lea go vejolaš oanidit oahpahusa ja heivehan dihtii oah-
pahusa oktagaslaš dárbbuide.

Duhtavaš oahppit oahppobájis Hárštás. Govvideaddji: Hanne Ernstsen

Snihkároahppiid lonohallan

Sállira joatkkaskuvla lea mielde gelddolaš lonohallan-
prošeavttas Lycée Professionnel Toussant Louverture
nammasaš skuvllain Pontarlier nammasaš báikkis Ránskka.

Prošeavttas ožžot VG2-huksenteknihka guokte oahppi
golmmavahkkosaš hárjehallama fitnodagas Pontarlier
nammasaš báikkis. Doppe sii galget orrut skuvllas, muhto or-
rot vahkkoloahpaid guovtti ránskka oahppi bearraša luhtte.

Guokte ránskka oahppi orrot priváhta olbmuid luhtte ja sudnos
lea hárjehallan Romssa gávpoga snihkkenfitnodagas BYGGOPP
miessemánus. Ránskka oahppi guovttos leaba vázzimimin iežaska
Bac Professionnel vuosstaš jag i (3. jagi njealji jagi oahpus).

Skuvla regionála ovddideaddjin

JK2 mátkealáhusat álggahuvvui Vuotnasiiddas jagi 2007. Seammás juolluduv-vojedje skuvlii RDA1-ruđat, ja suohkan ge vulggii mielruhtadeaddjin ásahan dihtii SENTRE-proševtta – golmmajahkásaš proševtta mii galgá ovddidit Skuvlla, ENTreprenevrevuođa ja Mátkealáhusaid.

Skuvllas lea miehtá áiggi leamaš guovtteosat čalmmusteapmi, namalassii nannet skuvlla mátkealáhusaid ja borramušaid entreprenevraskuvlan, ja seammás ovddidit mátkealáhusaid dan guđa suohkanis main skuvla váldá sisa oahppiid. Oppa prošeaktaáigodaga 2007-2009 lea leamaš ovttasbargu sullii guoktelot fitnodagain guđa suohkanis, ja lea vásihuvvon vuorde-meahttun bargomokta ja leat leamaš ollu lihkkostuvvamat.

Mátkealáhuslinnjá oahppit 2RLA Vuotnasiidda joatkkaskuvllas (gurut bealde olgeš guvlui): Victoria Andreassen, Ina-Rebecca Aandahl ja Jørn Ivar Kroken. Govvideaddji: Rune Stoltz Bertinussen

Molssaevttot oahppanvuogádat dearvvašvuođabargifágas

Breivanga joatkkaskuvla ja fuollabálvalus Langnesas leat čađaheamen gelddolaš ovttasbarggu geahpidan dihtii oahppiid heaitimiid dearvvašvuođabargifágas ja háhkan dihtii eanet oahppiid fágii.

Breivanga joatkkaskuvllas ja Romssa suohkana fuollabálvalusas Langnesas lea gelddolaš ovttasbargu. Ulbmil lea geahpidit oahppiid eretgahččamiid dearvvašvuođabargifágas mii bistá njeallje jagi.

Dábálaš dearvvašvuođafágaoahppis lea guokte jagi teoriija skuvllas ja guokte jagi fidnohárjehallan fitnodagas, muhto molssaevttot oahpus lea oahppis okta jahki skuvllas ja dasto golbma jagi fidnohárjehallin. Fidnohárjehallis lea skuvla guokte beaivvi vahkkui. Oahppit ožžot bálkká fidnohárjehallin barggu ovddas golbma jagi.

Prošeakta lea beroštahtán riikkalaččat ja guovdilis politihkárat leat jo fitnan galledeamen skuvlla oažžun dihtii eambo dieđuid lážaldaga birra.

Čearggostielat oahppit. Govvideaddji: Arne Kjell Johansen

Skuvla veahkeha oahpposaji gávdnat

Prošakta Skuvla veahkeha oahpposaji gávdnat loahpahuvvui 2009 čavčča ja dan váldoulbmil lei bidjat deattu dakkár doaibmabijuide mat geahpidit heaitimiid ja oaččohit eanebuid ohcat fidnohárjehallisaji.

Dát guovttejagi prošakta lei juhkkoujuvvo golmma váldooassái: eastadeapmi, gaskkusteapmi ja čuovvoleapmi. Prošavtta váldoulbmil lei uhcidit heaitimiid ja oahppobisánemiid dainna lágiin ahte oahppiid veahkeheapmi gávdnat oahpposaji galgá leat oahpahusproseassa oassi skuvllas. Prošavttas bargoujuvvi maiddá heaitimiid eastademiin.

Njealljeskuvllamainleatsierraláganprográmma-suorggit serve: Vuotnasiida teknihkalaš ja industriijalaš buvttademiin, Breivang dearvvašvuodain ja sosiála fágain, Stangnes huksen- ja ráhkadusfágain ja Skiervá luonddu-doaluin. Breivika joatkkaskuvla váldui mielde prošeaktii 07/08-jahkemolsašumi rájes ja lei mielde gaskkustanoasis.

Prošeaktii čatnasedje dakkár gelbbolašvuoda-birrasat go Romssa universitehta, veahkkebávlalusat (ČB ja PPB) ja fierpmádat Romssa fylkka-oahpahuskontuvrraid várás.

Tonje Olsen ja Berit Bugjærde Skiervvá joatkkaskuvllas riddo-guolástusfatnasis MS Arnøy-tind. Tonje lea odne fidnohárjehalli seamma fatnasis. Govvideaddji: Tonje Olsen

Muhtun bohtosat prošavttas:

- Skuvlla ja fuolaheaddji(id)/oahppi ja fitnodaga gaskasaš nanosmahttojuvvo ovttasbargu.
- Stuurát čalmusteapmi ja didolašvuoha das man mávssolaš oahpposadji lea njuovžilis oahppočađaheapmái ja movttiideapmái.
- Oahpaheaddjit váldet stuurát ovddasvástádusa váikkuhit dasa ahte oahppit galget sáhttit čadahit olles oahpahusa.
- Buorránan gelbbolašvuoha skuvlabirrasis oahpahuskontuvrra, fitnodagaid ja oahpposaji ohcanproseassa birra.
- Eanet didolašvuoha geavahit PTF-fága oassin skuvllaid veahkeheamis oahppiide gávdnat oahpposaji.
- Dihtomielašvuoda ja systematihka (vuogádatlašvuoda) huksen dakkár doaibmabijuide geavaheami hárrái mat galget cakkadit eretgahččamiid joatkkaoahpahusas.

Nuorat ožžot eambo dadjamuša

Nuoraidkonferánssa lea mánga jagi leamaš nuoraid mielváikkhusa dehálaš joret Romssa fylkkas. Dál leat nuorat ožžon vel ovttá jo-rega go Nuoraid fylkkadiggi lea ásahuvvon.

Historjjá vuosttaš Nuoraid fylkkadiggi dollojuvvui jagi 2009 nuoraidkonferánssa manimus beaivvi. 60 oassálasti geat bohte miehtá fylkka, välljejedje čieža olbmo Nuoraid fylkkaráđi guđet galget leat nuoraid jietna regionála dássái čoahkkanemiid gaskkas.

Ulbmil Nuoraid fylkkadikkiin ja Nuoraid fylkkaráđiin lea

- nannet nuoraid oassálastima regionálapolitihkalaš dásis
- sihkkarastit nuoraid mielváikkhusa ja dadjamuša fylkkasuohkanlaš áššiin

Historjjá vuosttaš Nuoraid fylkkaráđis Romssa fylkkas leat Christer Odden (jodiheaddji), Christina T.E. Skarheim (nubbijodiheaddji), Silja Kristianne Uteng, Viljar Hanssen, Simon Sæbo, Johan Haugland ja Johanne Olaussen. Govva: Ung i Troms

- lasihit nuoraid servodatberoštumi
- addit nuoraide hárváneami leat mielde váikkuheamen demokrátalaš kanálaid bokte

Nuoraid fylkkaráđdi lea lahttu sierranas lávdegottiin, searvá konferánssaide, buvttada iežas áššiid, lágida konferánssaid, lea suohkanlaš nuoraidráđiid ja fylkkasuohkana gaskalašas ja buktá cealkámušaid áššiin mat gusket sidjiide.

Almmolaš bátne dearvvašvuodabálvalus addá jeavddalaš ja báikkálaš nuvtá bátne dikšunfálaldaga vuoruhuvvon joavkkuide (geahča váldodoaimma). Bátne dearvvašvuodabálvalus

- lea organiserejuvvon njealljin guovlun: Davvi-Romsa, Romssa gávpot, Gaska-Romsa ja Hárštá ja juohke guovllu jodiha bajimusbátne doavttir
- siskkilda 24 bissovaččat doaibmi bátne divššohaga dahje -klinihka, guovtti buohcci divsiessobátne divššohaga ja njealji johtti bátne divššohaga
- organisere bátne doavttirvátta ovttasrádiid priváhta bátne doaktáriiguin
- hálddaša spesialistabálvalusa mas leat čieža iešgudetlágan spesialista geat leat organiserejuvvon Davvi-Norgga bátne dearvvašvuodabálvalusa gelbbolašvuodaguovddáži (TkNNii)

Kultuvrra, dearvvašvuoda ja birra fylkkaráđdi: Mariam Rapp (Kr Á)

Romssa fylkka almmolaš bátne dearvvašvuodabálvalusas lea ovddasvástádus bátne dearvvašvuodabálvalusain, maid dái spesialistabálvalusain, ja das ahte dat leat fállamassii ja olámuttos oppa álbmogii.

Etáhtahoavda: Peter Marstrander

- siskkilda universitehtaklinihka mas lea ovddasvástádus bátne doavttir- ja bátne divššárstudeantaid klinihkalaš hárjehallamis

Bargu eastadit duhpátgeavaheami

Romssa fylkka almmolaš bátne dearvvašvuodabálvalus lea čalmmustahtán duhpáha ja snuvssaid geavaheami.

Minimála intervensuvnna vuodđojuurda geavahuvvo go olmmoš váldá ovdan fáttá divššohasaiguin. Minimála intervensuvdna lea oanehis hálešteapmi, ovdamearkka dihtii: Borgguhat go? Maid jurddašat dan birra?

Bátne dearvvašvuodabálvalus lea ráhkadan "visihtakoartta" fylkkasuohkana griffáin, maid addet divššohasaide. Gova ja teavstta hábmemis lea deatuhuvvon ahte ii galgga moraliseret, muhto ahte lea juohkehačča duohkin válljet. Buohkat geat vástidit ahte sii borgguhit, ožžot fárrui visihtakoartta ja rávvejuvvojit ringet Borgguhantefuvdnii.

Bátne divššárat leat válljen duhpátgeavaheami eastadan barggu fáddán iežaset fágabeivviide. Miel-doaibmin ja ovdasága doallin leigga Tobakksfri i

Troms jodiheaddji, Unni K. Strand, ja Romssa fylkkamánne dearvvašvuodaossodaga ráđđeaddi, Anders Aasheim. Sudno ovdaságaid maŋŋá ledje buot bátne divššárat váikkuhuvvon ja movttiiduvvan searvat dán dehálaš bargui.

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Valget er ditt

Tannhelsetjenesten i Troms

Bátne doaktárat universitehta olggobeallásaš hárjehallamis Sonjatuna bátne divššohagas

Miessemánus rahppojuvvui Sonjatuna bátne- divššohat Ráissas universitehtabátne klinihk- kan manjá ođasmahttima ja viiddideami.

Klinihkka lea seamma visttis go Distriktsmedisinsk senter for Nord-Troms (boaittobeliid medisiinnalaš guovddáš Davvi-Romssa várás), mii fállá ollu iešgudetlágan dearvvašvuodabálvalusaid.

Ovdal lea Romssa fylkkasuohkan rahpan oktiibuot njeallje bátne-
divššohaga Hárštás, Finnsnesas, Mátatvuomis ja Romssa gávpgois stu-
deanttaide guđet leat hárjehallamis universitehta olggobealde.

Huksenbarggut álggahuvvojedje čakčat 2008. Dárbu lei
ođasmahttit dalá areálaid ja áibmomolsunrusttega. Dasto lei

dárbbaslaš nuppástuhttit vistti ja viiddidit areála vai lea sadji
guovtti hárjehalli studentii.

Boađus soahpá vuordámušaide, ja lanjat leat dál guoibmái ja
sisáibmu lea buorre.

Klinihkas ledje vuosttaš bátne doavttirstudeanttat Romssa
universitehtas hárjehallin čakčat 2009. Divššohasaid vällji-
vuolta addá studeanttaide hui rievddaldeaddji hárjehallama,
ja dan sii leat čielgasit dovddahan. Ovddasgavlui šaddet guh-
kit ággiid jagis leat studeanttat klinihkas. Dat lea mángga
láhkai buorre sihke álbmogii ja bargiide.

Jagi 2008 ja jagi 2009 álggus lei oppalaččat stuorra bátne-
doavttirvái Davvi-Romssas. Eanaš rávesolbmot fertejedje

vuolgit Romssa gávpgonii da-
hje Áltái divššuhit bániideaset.
Sonjatuna rahpan ja eanet bát-
ne doaktáriid virgádeapmi buo-
riedeje fálladaga ollu.

Go bidjet bátne klinihkaid
beaittobeliide de dat doavvu-
mis mearkaša ahte šaddá
álkit oacčohit bátne doaktá-
riid dohko, ja gáddimis dat
buorida bátne dearvvaš-
vuodabálvalusaid fállama
Davvi-Romssas boahtteáiggi.

*Lene Arntzen ja Einar Brage
Thorsteinsson iežaska bagadalliin
Katarzyna Paul.
Govvideaddji: Øystein Fredriksen*

Ođđa spesialistaoahpahus klinihkalaš odontologijjas

Romssa gávpogis ovddiduvvo Norggas áibbas ođđa erenoamásoahppu mii gohčoduvvo klinihkalaš odontologijja.

Davvi-Norgga bátne dearvvašvuoda gelbbolašvuoda guovd-
dázis (TkNNas) lea dehálaš doaibma plánejuvvon spesialista-
oahpaha oktavuodas. Dearvvašvuodadirektoráhta lea hálii-
dan dán spesialitehta geahččaluvvot ja lea addán bargamuša
Romssa gávpoga fágabirrasii.

Erenoamáš oahpus *Klinihkalaš odontologijjas* biddjojuvvon
deaddu fágasurggiide endodontijii, periodontijii, protetiikka/
gáskkestatdoibmii, muhto dat siskkilda maid eará surggiid, dego
ovdamearkka dihtii gerodontologijja ja dento-alveolára kirurgijja.

Deaddu biddjojuvvon diagnostihkkii ja dikšoplánemii ollislaš
(holisttalaš) geahčadanhálttis. Dát erenoamásoahppu
mearkkaša ahte šaddá buoret fáladat ráves divššohasaide.
Áiccalmahttin dihtii dán oahpu lea vejolaš dan buohtastahtit
spesialitehtain mii gohčoduvvo dábalaš medisiidnan.

Eurohpaláš bátne doavttir konferánssa

European Association for Dental Public Health (EADPH) lágidii čakčamánu riikkaidgaskaš konferánssa Romssa gávpogis.

EADPHas lea profiila mii bures soahpá Almmolaš
bátne dearvvašvuodabálvalusa profiilii. Váldofáddá dál lei
vurdojuvvon nuppástusat dikšodárbbus ja mo dat váikkuhit
bátne dearvvašvuodabálvalussii ja bátne doavttiroahpussii.
Kongreassas ledje lagabui 200 oassálasti guđet besse oahpás-
muvvat Romsii gávpogin ja oahpahasbáikin. Lágideapmi lih-
kostuvai sihke fágalaččat ja sosiálalaččat.

Ohppui váldojuvvot njeallje kandidáhta. Oahpahus galgá
lea lávdaduvvon, muhto kandidáhtat galget leat Romssa gáv-
pogis muhtun áigodagaid. Klinihkalaš doaibma čadahuvvo
sihke TkNNas ja ”ruoktoklinihkas”.

Spesialistakandidáhtaid ja Romssa gávpogis orru bagadal-
liid gaskasaš elektrovnnalaš gulahallan šaddá leat hui dehálaš.
Nu šaddá ge fágalaš dieđuid sirdin videokonferánssaid bokte
dehálaš reaidu oahpahasas.

Plánen ja válmmaštan dihtii bargamuša čađaheami lea
vuodđuduvvon báikkálaš stivrejoavku spesialistaoahpa-
husa *Klinihkalaš odontologijja* várás. IKOs lea virgáduvvon
oahppojođiheaddji gean ovddasvástádus lea oahpu plánen, бага-
dallan ja organiseren. TkNN áigu virgádit klinihkalaš jođiheaddji
gii galgá jođihit *Klinihkalaš odontologijja* geavatláš oasi.

Oahppoplánat leat dohkkehuvvon ja gávdnamis IKOa neaht-
tasiidduin.

Bátne dearvvašvuoda- bálvalusaid stáhtus

Bátne doaktáriid skáhppon Romssa fylkii lea ain váttis.
31.12.09 ledje 14 rabas bátne doavttirvirggi Romssa fylk-
kas.

Dili ektui moatte jagi dás ovdal leat maŋŋánan dikšumat
(dat mearkkaša olbmuid geat eai leat gohččojuvvon plá-
nejuvvon áigái) geahpiduvvon ollu.

Almmolaš bátne dearvvašvuodabálvalusas leat buohka-
nassii 52 601 olbmo geahčus, geain 31 515:is leat gaskal
3 ja 18 jagi.

Vuosttaš spesialistaoahpahuš oalulortopediijas

Golmmajahkášaš spesialistaprográmma álggaheapmi Davvi-Norgga olis čalmmustahttojuvvui rahpamiin golgotmánus.

Dát lea vuosttaš spesialistaprográmma mii čadahuvvo Romssa gávpogis ja mas Romssa gávpoga odontologalaš fágabirrasis lea ovddasvástáduš.

Oktiibuot 16 ohccis njealji oahpposadjái ožžo čuovvovaš kandidáhtat fáladaga ja álge ohppui: Anette Haseid Romssa gávpogis eret, Rita Myrlund Eliasnjárggas eret, Muhsin Candir Girkonjárggas eret ja Mari Dubland Brynes eret.

Oahpu plánejit ja čadahit ovttasráđiid Klinihkalaš odontologii ja instituhtta Romssa gávpogis (IKO), Romssa universitehta ja TkNN. IKOs lea bajimus fágalaš ovddasvástáduš oahpus, maidđái kandidáhtaid sisaváldimis. TkNNas lea ovddasvástáduš klinihkalaš bagadallamis.

Klinihkalaš bagadallit leat spesialisttat oalulortopediijas, geain okta maidđái doaibmá prošeaktajodiheaddjin ja oktiiheivehallin ja vahkkoplánaid ovddasvástideaddjin. Dan lassin leat guokte bátne dearvvašvuodačállit ge čadnojuvvon oahpahušii.

Áigodaga 2003-2006 ge čadahuvvui oahpahuš oalulortopediijas prošeaktanamain **OrtoPol@r** TkNNas ovttasráđiid Odontologalaš fakultehtain Oslos. Dalle sáhtii dan gohčodit ovddasmanni prošeaktan norgalaš, lávdaduvvon spesialistaoahpahušas. Oahpahuš čadahuvvui árbevirolaš bagadallamiin TkNNas Romssa gávpogis oktan beaivválaš videokon-

*Gurut bealde olgeš guvlui: Muhsin Candir, Anette Haseid, Mari Dubland ja Rita Myrlund.
Govvideaddji: Klara Johansen*

feránssaiguin fakultehtain Oslos telemedisiinnalaš rusttegiin. Guokte spesialistta čadahedje oahpu prošeavttas **OrtoPol@r**.

Vuosttaš semestera oahpahušas lea eanaš leamaš vuodđofáttát, muhto dan lassin lea várrejuvvon ollu áigi digaštallat iešgudetlágan divššohasdáhpáhušaid. Njeallje kandidáhta galget čadahit prošeaktabarggu oahpahušas áiggi, ja prošeavttat leat plánejuvvomin.

Kandidáhtat leat álgán dikšut divššohasaidd, ja lea dovddahuvvon buorre duhtavašvuoha kandidáhtaid beroštumis ja ovdáneamis vuosttaš semesteris.

Kulturetáhta lea aktiiva eanaš kultursurggiin, kulturásahusaid eaiggádin, prošeavttaid ja doaimmahusaid mielruhtadeaddjin ja suohkaniid rávveaddjin ja ovttasbargoguoibmin. Etáhta

- lea Romssa fylkka kulturmuutosuodjalusa ovddasvástideaddji eiseváldi
- juohká doarjagiid Romssa fylkka dáidda- ja kulturásahusaide
- juohká spealloruđaid rusttegiidda mat leat valastallama ja rumaslaš lihkadallama várás, ja báikkálaš kulturvisttiide
- lea álbmotdearvvašvuodabarggus regionála oktiiheivehalli ja hoahpuheaddji
- juohká doaibmadoarjagiid olggustallan- ja valastallanorganisašuvnnaide ja -ásahusaide
- lea rávven-, ovddidan- ja gelbbolašvuodaguovddáš skuvla- ja álbmotgirjerájuid ja sámi bibliotekabálvalusa

Kultuvrra fylkkaráđdi: Mariam Rapp (KrÁ)

Romssa fylkkasuohkana kulturpolitihka bajimus áigumuš lea addit buot fylkka ássiide buriid ja mánggalágan kulturfálaldagaid.

Etáhtahoavda: Ellen Østgård

várás Romssa fylkkagirjeráju bokte

- eaiggáduššá Romssa fylkkakulturguovddáža *Kysten*
- jodiha Riikkaossemusihkárortnega, Kultuvrralaš skuvlalávkka vuoddo- ja joatkkaskuvllas ja Girje- ja kulturbusse Lulli-Romssas Kultur i Troms bokte

Davvi-Norgga kultursoahpamuš ođasmahttojuvvon

Davvi-Norgga kultursoahpamuš lea riikkaosseovttasbargu kultursuorggis. Soahpamuš lea dál ođasmahttojuvvon ja galgá doaibmat áigodaga 2010-2013.

Ulbmil lea joatkit ja viidáseappot ovddidit kulturovttasbarggu riikkaosseváldis Davvi-Norggas. Soahpamušas leat niehku, ulbmil ja strategijat davvinorgalaš kulturovttasbarggu várás. Vuodđuduvvon lea riikkaosseráđdi kultuvrra várás nannen dihtii Finnmárkku, Romssa ja Nordlándda gaskasaš kulturpolitihkalaš ovttasbarggu. Davvinorgalaš kultursoahpamuš válddahallá ángiruššansurggiid ja regionála doarjaga juogadeami riikkaoasi dáidda- ja kulturásahusaide ja dáiddárganisašuvnnaide.

Davvinorgalaš kultursoahpamuš lea vuđolaččat geahčaduvvon. Dássáži lea šiehtadus leamaš "stáhtalaš" dan mearkkašumis ahte dat dušše lea leamaš muhtun oktasaš áshusaid ja organisašuvnnaid ruhtadanšiehtadus. Fylkkasuohkanat háliidit dynámaleabbo soahpamuša mii veahkeha nanosmahttit daid politihkalaš ovttasbarggu.

Oassin kulturšiehtadusa ođđasis šiehtadallamiin golbma fylkkarádi leat árvalan kultuvrii golbma ángiruššansuorggi: Fitnolaš musihka, visuála dáidaga ja filmma. Buot golmma suorggis leat vejolašvuodát ovddidit sihke áshusaid ja ovttasbarggu riikkaoasis. Oktasaš ulbmillas ángiruššan dáin surggiin sáhtta luvvet stuorra stáhtadoarjagiid.

Kulturmuitojahki 2009 Romssa fylkkas

Kulturmuoitojahki Romssa fylkkas lea vuosttažettiin leamaš eaktodáhtolaš organisašuvnnaid jahki.

Romssa fylka, man ássit leat 3,5 proseantta riikka álbmogis, ozai logi proseantta riikkalaš prošeaktadoarjagiin. Prošeavttat leat čadahuvvon stuorra movttain ja leat ovddidan fylkka servviid ja museaid gaskasaš ovttasbarggu. Ollu ásahasat ja searvvit fylkkas leat váldán atnui Kulturminneløypa ja Digtalt fortalt ođđa gaskkustanjoregin jagi mielde.

Davvi-Romssas lea Halti kvenakulturguovddáš ja Davvi-Romssa musea bargan ovttrasáđiid prošeavttas mánáid as-toáiggi ja duhkoraddama birra čájáhusain *Arti førre ongan* ja Baaskifestivaleniin.

Vuosttaš hárstálaš?

Kulturetáhta lea guokte gieddebargojagi ohcan ja kárten kulturmuittuid muhtun guovllus Stangnesas. Bajimus guovlluin gávdne gelddolaš gávdnosiid. Vuosttaš hárstálaš dáiddii leat ássan aiddo dás.

Stangnes lea moadde kilomehtera lullinuorttabealde Hárštá guovddáža. Das leat regulereimin stuorra guovllu boahhteáigásaš ealáhusaid ja industriija várás. Guovllus oidno beaivváš hui guhká, ja guovlu lea okta dain sajiin masa beaivváš álggus oidno guhkes skápma manŋá.

Iskangoivestagain maid arkeologat iske, sii gávdne áđaid ja geađgelaggastagaid ditnus, chert:s ja kvartsihtas mat ledje bázahasat biergasiid ráhkadeamis. Boarraseamos gávdnosat gávdnojedje 46 mehtera mearradási bajábealde.

Gávdnosiid sáhtttá áigádit boarrasat geađgeáigái. Dat mearkkaša ahte dáppe leat ássan olbmot 8 000–10 000 jagi dás ovdal. Dal-

Báktegovat Skavbergetis Sálliris leat buhtistuvvon ja lágiduvvon geahččiide oddasis, dál maid dái sin várás geain lea váttisvuođat lihkadit. Govvideaddji: Jan Magne Gjerde, TMU

Erenoamážeamos prošeakta Romssa fylkkas lea gal Opprørsløypa Olmmáivákkis. Gierddu lea Davviálbmogiid guovddáš ráhkadan ja čájeha daid ollu siviila vuostálastinvugiid eiseváldiid vuostá maid báikki olbmot leat geavahan áiggiid mielde.

Illustrašuvdna čájeha mearradási mii lei 45 mehtera otnáš mearradási bajábealde boarrasat geađgeáiggis. Plánaguovllu bajit oasis lei sulloš ja ássansáđji lea muotkkis ja merkejuvvon ruoksađin.

Illustrašuvdna: Bjørn Ramstad

le olii mearra gitta goahtesajiide, ja mii sáhtttit govahallat ahte plánaguovllu oasis ledje sulloš hui rávdnjás nuori olggobealde aiddo dakko gokko váldogeaidnu Hárštái dál manná. Fatnasa sáhtte geassit gáddái sulloža guktuid bealde.

Prošeakta Fotefar mot nord

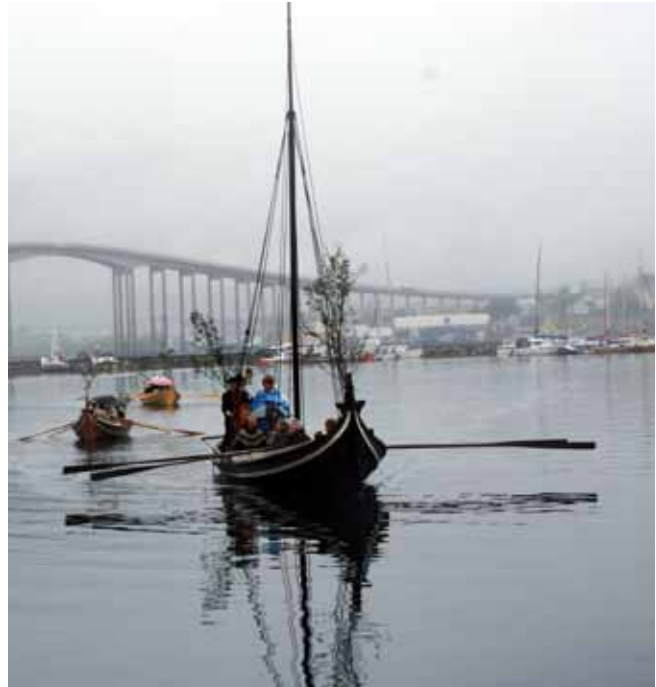
Romssa fylkkasuohkan lea bidjan ollu návcaid Kulturmuitojahkái ja lea válljen iežas prošeaktan juolludit milj. ruvdnosaš doarjaga buoridit Fotefar mot nord (luottat davás) nammasaš prošeavttaid Romssa fylkkas.

Dáinna háliida fylkkasuohkan váldit ovdan 25 válljejuvvon kulturmuittu fylkka suohkaniin mat ledje mielde stuorra davvinorgalaš Fotefar-prošeavttas 1990-logus. Dagadettiin dáid kulturmuittuid eanet olámuddui olbmuide háliida fylkkasuohkan loktet kulturárbbi oidnosii mávssolaš resursan báikkálaš báikeovddideamis Romssa fylkkas.

Bajábealde: Løkke-kioska Romssa gávpogis ráfáidahttojuvvui Riikaantikvára Kulturmuitojagi ráfáidahttinprošeavtta oassin. Govvideaddji: Olav Austlid

Riddokultuvra

Náittusfárru Romssanuoris. Govvideaddji: Rolf Kviteberg.

Riddokultuvra lea leamaš oktasašvuodđu ollu Romssa fylkkasuohkana prošeavttain.

Ro i lag (suhket ovttas) lea leamaš Romssa gávpoga riddosearvvi prošeakta, mii maiddá barggai ovttas servviiguin BUL Tromsø ja Norske Kveners Forbund go stuorra náittusfárru bođii Gávpotšilljui gárbáiguin ovdalgo dat váccii gávpoga čađa duopmogirkui.

Rivttága riddosearvi lea ovddeštan 100 jahkásaš guolástusfatnasa MK Straumsnes nu ahte dat dál lea seamma dilis go dat lei dalle go dainna heite guolásteames jagi 1980. Riddosearvi lea dainna bargan 600 diimmu álbmogassii. 10 000 ruvdnosaš Kulturmuitojagi doarjagiin lei vejolaš duođastit dán barggu filbmeiinn ja govvidemiin – dan rájes go fanas biddjojuvvui šlihppii dasságo dan gárvásit ovddeštuvvon bidje merrii.

Jagi 2009 valáštallanstipeanddat

Gurut bealde olgeš guvlui: Adam Nilsen Finstad, Harstad basketballklubb (gorespábba), Susann Bjørnsen, Setermoen svømmeklubb (vuodjan), fykkasátnejodiheaddji Terje Olsen, Ragnhild Flåten Andreassen, Nordreisa IL, čuoigan-báhčín ja Martin Hansen Lillevik, Jægervatnet IL, boduvaláštallan. Govvideaddji: Johnni Håndstad

Romssa fylkkasuohkan juohká juohke jagi valáštallanstipeanddaid fylkka nuorra valáštalliide ja báhččiide geat orrot šaddamin hui buorit. Guhtta 15 000 ruvdnosaš stipeandda juhkkovuođot.

Vuoitit ožžo diploma ja lidiid čalmmutuvvon lágideamážis go fylkkadiggi lei čoahkis juovlamánus 2009. Buot kandidáhtat leat leamaš buorit iežaset valáštallansuorggis, ja sii leat juksan erenoamáš buriid bohtosiid nuorra agis sihke riikkaosis ja dan olggobealde. Valáštallit čájehit ahte gánnáha rahčat garrasit ja positiivavuođain ja ollit guhkás beroškeahtá duogázis ja hástalusain.

Jagi 2009 kulturbálkkašupmi

Jagi 25 000 ruvdnosaš bálkkašumi oáččui Ola Steingrim Haugli, guhte máhtuinis sihke geavtlaš barggus, gaskkusteamis ja duodašteamis lea ollu rahčan ovddidit kultursuodjalusa fylkkas - erenoamážit vistesuodjalusa - ja erenoamážit ruovttusuohkanisttis Bearddus.

Ola Steingrim Haugli lea maiddáa árvoštallan mánja vistti divodandárbbuid. Mánngasis dáin proševttain son lea čadahan divvunbarggu antikváralaš prinsihpaid vuodul. Son lea maid čadahan barggu Skansenis Romssa gávpogis ja bargan ja árvoštallan mánja girku dili miehtá fylkka.

Ola Steingrim Haugli giitá bálkkašumi ovddas. Govva: Klara Johansen

Eai goassege ovdal nu ollu spealloruđat Romssa fylkii

Go rápmadoarjagat fylkkaide almmuhuv-vojedje miessemánu álggus, de čielggai ahte eai goassege ovdal leat máksojuvvon nu ollu spealloruđat valáštallama ja rumašlaš lihka-deami rusttegiidda Romssa fylkii.

Romssa fylka oaččui doarjjan 27 627 000 ruvnno mat galget juhkkojuvvot dábalaš rusttegiidda ja lagašberrasa rusttegiidda ja oaččui vel buohkanassii 13 750 000 ruvnno erenoamáš doarjjan ráđđehusa ”bargahanpáhkás” valáštallanrusttegiidda. Oktiibuot dahket doarjagat 41 377 000 ruvnno, mii lea stuorámus buohkanas submi mii lea juolluduvvon Romssa fylkii ovttá jagis.

Juolluduvvojedje spealloruđat dahkugieddešiljuide miehtá fylkka. Ruđat juolluduvvojedje maiddá valáštallanhállaide Siellahii ja Skániide, muhtorvaláštallanrusttegi Ivvárstáđiide, báhčinsilljui Ráisii, vuojadanhállii Giehtavutnii, bođuvvaláštallanrusttegi Mátatvuopmái, suohkaniid gaskasaš Sis-Romssa mátkekártii, muohtabuvttadanrusttegi Berdui ja valáštallansálie Doskui.

Sadji dáidemii *Kysten*

Fylkkasuohkana ovddidanruđaid geažil ja ruđaid geažil ortnegis *Rom for kunst* (sadji dáidemii) de lea leamaš jagi 2009 vejolaš ráhkadahttit ođđa grafihkkabáji, oastit rusttegiid keramihkkabáji mii lea olgoáimmu ovddas, ođasmahttit ivdnenbáji ja diktit Romssa fylkkakulturguovddáža Kystena buot geavaheaddjiid beassat áppohis internehtii.

Ovdeštuvvon preassa. Govvideaddji: Stein Erik Hansen

Ráđđehusa bargahanpáhkás oaččui Romssa gávpoga jieknahálla stuorámus juolludusa. Dán gáldus addojuvvojedje maid ruđat dahkugieddešilljui Romssa gávpogii ja mánggagaveavahusvistái Senjahopenii Birggi suohkanii.

Lagašberrasrusttetortnegis juolluduvvojedje ruđat spáb-bengárddiide, mátke- ja lihkanbálgáide, iešgudetlágan doaimbagaovlluide, o-kárrtaide, sabetstoagusrusttegiidda, dahkujiekjadulbui, golfarusttegi, čuoigiidheisii ja eará unna rusttegaččaide Skániide, Giehtavutnii, Ráisavutnii, Hárštái, Birgái, Gáivutnii, Ivgui, Loabágii, Leangaviikii, Romsii, Siellahii, Báhccavutnii, Stuoravutnii (Omasvutnii) ja Ráisii.

Kultuvrralaš skuvlalávka

Jagi 2009 ledje 33 iešgudetlágan buvttadusa mat johtaledje Romssa fylkka joatkkaskuvllaid mielde kultuvrralaš skuvlalávka olis. Vuodđoskuvllas ledje oktiibuot 60 buvttadusa, main 15 ledje oktasašbuvttadusat joatkkaskuvllain.

Lávedáiddačájalmas Mitt liv med hundene (mu eallin beatnagiiguin). Jagi 1998 aviisaartihkala vuodul ráhkadii Teater NIE sevdnes ja surgadis-suohtasis čájálmasa Ruošša čiegos rihkosmáilmmi birra: Guđajahkásaš Iván Mišukova vižže politiija ja mánáidsuodjalus Moskva gáhtain go son lei eallán eambo go guokte jagi ovttá beatnatvalvviin. Govvideaddji: Ed Harris

Ruoná resepttas dearvvašeallinreseptii

Jagi 2009 ovddidii Romssa fylkkasuohkan oktasaš málle suohkaniid barggu várás mii galgá movttiidahttit ja láchit diliid iešguđetlágan álgovurrosaš fáldagaide dakkárurgiin go rumašlaš lihcadeamis, borramušdilis ja heaitimis borgguheames. Ornet gohčoduvvo dearvvašeallinreseptan (ovdal gohčoduvvui ruoná reseptan) ja čuovvu Dearvvašvuodadirektoráhta riikkalaš rávvema.

Romssa fylkkasuohkan lea jagi 2004 rájes leamaš mielde ovddideamen ruoná resepta-ortnega. Ovttasrádiid Dearvvašvuodadirektoráhtain ja eará fylkkaiguin leat iešguđetlágan mállet čadahuvvon ja árvvoštallojuvvon. Árvvoštallanraporttaid geažil Romsa lea välljen organiseret dán barggu dearvvašeallinmálla mielde. Dát lea suohkana eastadeaddji ja dearvvašvuoda ovddideaddji barggu oassi. Fáldat lea dáid rávesolbmuid várás guđet ballamis sáhttet buohccát dahje sin várás guđet leat buohcan ja leat dearvvasmuvvamin. Reseptaáigodat bistá golbma mánu ja doavttir, dearvvašvuodabargit ja NAV sáhttet reseptta čállit.

Kulturnett ođđasis almmuhuvvon

troms.kulturnett.no addá visogova Romssa fylkka kultuvrras mii lea nehtas ja dat ođđasis almmuhuvvui ođđajagimánus 2009. Neahttabáikkis fitne 51 873 olbmo jagi 2009.

Vuosttaš jagi ođđasis almmuheami maŋŋá lea deaddu bid-djojuvvon kulturkaleandarii mii addá visogova kulturdoaluin ja festiválain mat lágiduvvojit miehtá fylkka. Kulturkaleanda-

Dearvvašeallinmálla lea huksejuvvomin ja ovcci suohkana, namalassii Beardu, Rivttát, Návuotna, Gáivuotna, Málatvuopmi, Loabát, Ivgu, Siellat ja Stuorruvuotna (Omasvuotna) leat jagi 2009 searvan gelbbolašvuodabuoridanprográmmii vai sáhttet dainna bargat.

Dearvvašeallinguovddážiin dearvvašvuodabargit ja álbmotdearvvašvuodaheiveheadjit rávvejit fágalaččat. Beassat joh-tui ja nuppástuhttigoahtit iežas eallinvieruid gáibida lagaš čuovvoleami. Movttiidahttinhálesteami ja joavkohárjehallan doibmet bures. Buot oktavuoha dearvvašeallinguovddážiin álgá dearvvašvuodahálestemiin kárten dihtii vejolašvuodaid. Hálestemiin ulbmil lea oáčohit áigái movtta ja searvadeami. Ođđa hálesteami lea vejolaš oazžut reseptaáigodaga maŋŋá árvvoštallama dihtii. Kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvon doaimmas šaddet duhtavaš reseptageavaheaddit!

Fáldagat mat gullet dearvvašeallinreseptii:

- Lágiduvvon rumašlaš lihcadeapmi joavkkuin olgun dahje siste.
- Kursa *Bra Mat for bedre helse*. Sidjiide guđet háliidit movttiideami ja oahppama borramušaid ja dearvvašvuoda birra.
- Kursa das mo heaitit borgguheames.

ris logahallojuvvojedje 7 259 lágideami, ja kulturneahtta lea jagi 2009 mielde álggahan ovttasbarggu eanet lágideaddjiiguin mat čállet iežaset doaluid kaleandarii.

Eará bálvalusat

troms.kulturnett.no sisttisoallá maddái fáddákártta mas leat áshusoahpistus, dáiddaregisttar ja fáddáoahpistus. Kulturmuo-tajagi 2009 oktavuodas lea troms.kulturnett.no bargan ovttas ABM-ovddádusain regionála čoahkkimiid ja kurssaid birra das mo galgá ráhkadit digitála muitalusaid digitalfortalt.no nammasaš neahttasajis. Jagi 2009 mii oáččuimet 47 muitalusa Romssa fylk-kas, main 7 ledje filmmat. troms.kulturnett.no vuodđudii iežas maddái sosiála mediaide Twitterii ja Facebookii jagi 2009.

Riikaoassemusihkárortnet 30 jagi

LINNa ávvudeapmi lea leamaš miehtá 2009 mánggalágan doaluiguin, ja dat lea leamaš Musikk i Nordland, Musikk i Finnmark, Nordnorsk jazzsenter ja Kultur i Troms gaskasaš ovttasbargu.

Lágideamit leat leamaš oktasaš ángiruššan Nordlysfestiválas ođđajagimánus, feastaspealloprofiilan. Davvi-Norgga feastaspealuin geassemánus, ja ii ba unnimusat ge *Levende Lokalsamfunn* nammasaš lágideamis, main juohke fylkkas leat leamaš iežaset čálmustansuohkanat. Romssa fylkkas välljejuvvui Ivgu suohkan, ja Kultur i Troms čálmustii iežas bures suohkanis mañimus vahku čakčamánu skuvla- ja mánidgárdekonsearttaiguin, ása-huskonsearttaiguin, musihkkabájiin nuoraid várás ja almmolaš konsearttaiguin. Boađus lei ahte eambbos go goassege ovdal ohce saji suohkana kulturskuvlii ja Kultur i Troms vástesaš lágideaddjiid-fierpmádat buorránii Ivgus.

Ann-Sofie Godø – piánočuojaheaddji ja Åse Krystad – lávlu, ássan- ja doaibmaguoovddážiis Ivgus. Govva: Marianne Bremnes

Mona Holmo guhte bargá Davvinorgalaš dieđaguovddážiis čilge Flesnesa skuvla- oahppiide. Govvideaddji: Anne Gerd Lehn

Ođđa girje- ja kulturbusse Lulli-Romsii

Lulli-Romssa oaččui ođđa girje- ja kulturbusse jagi 2009. Girjerádjobálvalusaid lassin girje- ja kulturbusse fállá kultur-gaskkusteami girjjálašvuodas, visuála dáidagis, musihkas ja kulturárbbis.

Dan láhkai busse doaibmá sihke dáru ja sámi historj- já, giela, dáidaga ja kultuvrra gaskkustanjoregin.

Busses leat bissovaš ruvttát Giehtavuona, Hárštá, Skániid, Ivvárstádiid ja Rivttága suohkaniin, muhto kulturgaskkusteapmi fállujuvvo muhtun Gaska-Romssa suohkaniidda ge.

Riddu festiválabibliotekha

*Eva Jensen
ja Sigbjørn
Skåden
hálešteamen
mánáiguin
mánáidfes-
tiválas. Govvi-
deaddji: Trine
Mellem.*

Festiválabibliotekha lágiduvvo Riddufestiválas.

Festiválabibliotekha lea Romssa fylkkagirjeráju, Gáivuona girjeráju ja Riddu Riđđu festivála ovttasbargu. Das lea tealtaossodat mas leat oasseváldiide čohkkánsajit, aviissat, áigečállagat, oasseváldiide dihtorat, mobiilaládárat ja gáffe- ja deadjaguossoheapmi. Gáivuona girjebusse, mas lea dáiddačájáhhus, duodječájáhhus, girjjit, musihkka ja filmmat, lea maid mielde bibliotekhas.

Riddu Riđđu oaččui deaivvadanbáikestáhtusa jagi 2009 rájes, mii mearkkaša ahte festivála jahkásaččat oazžu 1,5 milj. ruvdnosaš stáhtadoarjaga.

Romssa fylkka "oktanashcan"

Dihitet go ahte dus lea vejolašvuohta ohat oktanaga girjerádjokatalogain mat gullet buot álbmotgirjerájuid ja Romssa fylkka joatkaskuvllaide, fylkkagirjerádjui, Romssa universitehtii, Hárstá allaskuvlii ja Norgga buollainstituhtii? Dahje dain muhtumiin. Bibliofil lea ráhkadan oktanashcan-doaimma mángga fylkka ja regiuvnna várás, ja jagi 2009 oaččui Romssa fylkka ge iežas oktanashcana. Girjerájuid leat mánggalágan bibliotekhavuogádagat, muhto standárdejuvnon protokollat dahket vejolažžan lonohallat dieđuid daid gaska, ja dahkat daid olahttin oktanashcamii. troms.samsok.no

Ángiruššá filmmain

Romssa fylkkasuohkana filbmaángiruššan:

- Romssa Riikkaidgaskasaš Filbmafestivála
- FilmCamp
- Davvi-Norgga Filbmaguovddáš
- Taleantafilbmafoanda
- Nuorra Filbmaráhkadeaddjit/Filbmavisti Tvibit
- Davviriikkalaš Nuoraid Filbmafestivála
- Filbma kultuvrralaš skuvlalávkkas

Kulturángiruššan davvin

Norgga-Ruošša kulturovttasbarggu doaimaplána davviguovlluin čállojuvvui vuollái ođđajagimánus 2009.

Plána deattuha man dehálaš lea ahte kulturovttasbargu ain ovdána báikkálaš ja regionála álgagiid vuodul, ja ahte regionála searvan lea mielde sihkarastimin nana oktavuodáid davi ássiide.

Romssa fylkkasuohkan oassálastá árrjalaččat barentsovttasbarggus kultuvrra bargojoavkku bokte, Joint Working Group on Culture, mii lea oktasaš kultuvrii gulli bargojoavku barentsovttasbarggus ja mas leat ovddasteaddjit regionála ja riikkalaš dásis. Romssa fylkka, fylkkakulturhoavdda bokte, lei regionála jodiheadji jagiid 2008 ja 2009.

BarentsKult lea odđa ruhtadanprográmma mii galgá movttidahtit dasa ahte rajáidrastideaddji kultuvra lassána davvin. BarentsKulta ulbmiljoavku lea norgalaš fitnolaš dáidda- ja kulturdoaimmit guđet barget ovttas ruošša oasálaččaiguin. Ulbmil lea váikkuhit stuorat dáidda- ja kulturprošeavttaid ollašuttimii dain Norgga ja Ruošša osiin mat leat barents-guovllus.

Ealáhusetáhtas lea ovddasvástádus

- hálldašit fylkkasuohkanlaš ja stáhtalaš váikkuhangaskaomiid mat galget geavahuvvot láchit diliid ealáhusovddideapmái ja suohkanlaš ealáhusvuđot vuodđostruktuvraprošeavttaide Romssa fylkkas
- hálldašit RDA-ruđaid, mat galget váikkuhit Romssa gávppoga regiuvdnii gulli ealáhusovddideapmái
- ráhkadit ja doibmii bidjat jahkásaš regionála ovddidanprográmma mii lea Romssa fylkka várás
- láchit dilálašvuodaid nu ahte lea vejolaš geavahit vejolašvuodaid davvin ceavzilis báikegottiid ovddideapmái main lea mokta, hutkáivuohta ja boahhteáiggidoaivva
- čadahit čállingoddedoaimmaid ealáhusa fylkkaráđi ovddas, ja das galgá maiddái leat ovddasvástádus válmmašit ja digaštallat mearrádusvuodu fylkkaráđđái

Ealáhusa fylkkaráđđi: Knut Werner Hansen (BB)

Ealáhusetáhta ulbmil lea láchit dilálašvuodaid ealáhusovddideapmái fylkkas ovttasráđiid suohkaniiguin, ealáhusaiguin ja máhtobirrasiguin. Ealáhusetáhtas lea ovddasvástádus hálldašit regionála ovddideami váikkuhangaskaomiid ja daid vehkiin háhkat odđa, boahhteáigásaš fitnodagaid ja bargosajiid Romssa fylkii.

Etáhtahoavda: Kari-Mette Aaseth.

NordNorsk Reiseliv AS ášahuvvon

Golbma davimus fylkkasuohkana sohpe jagi 2009 ášahit odđa davvinnorgalaš mátkeealáhusfitnodaga mii galgá oktiordnet ja oktiivehallat mátkeealáhusáŋguruššama riikkaosis.

NordNorsk Reiseliv AS ášahuvvui cuoŋománu 29. b. 2009 Spoyalvuolis oktasaš davvinnorgalaš mátkeealáhusfitnodahkan. Mearriduvvui ahte fylkkafitnodat, Troms Reiseliv, galgá ovtastuvvot odđa fitnodahkii oktanaga sullasaš fitnodagaiguin mat leat guovtti nuppi fylkkasuohkanis. Dát galget leat odđa fitnodaga ossodatkontuvrrat. Ovddasvástádus iešguđetlágan márkaniin lea juhkkuojuvvon ossodatkontuvrraide. Romssa ossodat oažžu ovddasvástádusa vázzinturismmas ja oktiiveivehit márkandoaimmaid Stuorrabritánniain, Ránskii ja USAi. Romsa oažžu maid ovddasvástádusa Ášias odđa mátkaniid lassinn olgoriikkas. Earret márkastinkampánnejaid lágideami NordNorsk

Reiseliv áigu searvat mángga fága- ja álbmotmessui Eurohpas. Dat leat Duiskkas, Stuorrabritánniain, Ruoššas, Vuolleriikkain (Hollánddas), Danmárkkus, Espánnjas, Suomas ja Itálias.

Golbma fylkkasuohkana ruhtadit ovttas odđa fitnodaga ja leat lassinn ožžon 50 milj. ruvdnosaš ovttahávvásaš juolludeami Gielda- ja guovlodepartemeanttas.

Offpist nammasaš čierasteapmi Kogenis Ivgus.
Govva: Graham Austick@Lyngen Lodge

Ealáhusbálkkašupmi Ráisii ja Rivttágii

Ráissa ja Rivttága suohkanat juogadedje árvonama Jagi ealáhussuohkan 2009. Gieldat ožžo maiddái 250 000 ruvnnu lasseruđa iežaset suohkaniid ealáhusfoanddaide.

Jagi ealáhussuohkan lea nammadus maid ealáhusa fylkkaráđdi addá dáidda suohkaniidda main leat leamaš buorit bohtosat báikkálaš ealáhusbarggus.

Eaktun oažžut dakkár nammadusa lea ahte suohkan lea árrjalaččat ángirusšan ealáhusaiguin ja lea juksan buriid bohtosiid, ja vel ahte suohkanis leat buorit proseassat ja buorre ovttasbargu báikkálaš ealáhusaiguin.

Ealáhusa fylkkaráđdi dattuhii čuovvovačča ákkastaladettiinis bálkkašumi juohkima:

Ráissa suohkan:

- Suohkan ja ealáhusat barget bures ovttas.
- Suohkan várre resurssaid báikkálaš ovddidanbargui.
- Suohkan váikkuha dasa ahte identitehta ja ássanmovtta ovddiduvvojit báikkálaš luonddu ja kultuvrra vuodul.
- Suohkan deattuha báikegottiid ovddideami ja báikkálaš resurssaid ja ovdamuniid atnui váldima.

Rivttága suohkan:

- Suohkan bidjá resurssaid ealáhusbargui – iežas ge resurssaid.
- Suohkan lea váikkuhan ásahtit ealáhusfora ja ealáskahtit báikkálaš ealáhusaid.
- Suohkan bidjá deattu kultuvrra ja ealáhusaid ovddidanbargui.
- Suohkan váikkuha báikkálaš ovddidanprošeavttaide maidda olus servet.
- Suohkan bargá árrjalaččat fidnohutkiiguin/fidnoálggaheaddjiiguin.

Govas mii oaidnit hui ilolaš vuotiid: Ráissa suohkana sátnejodiheadji, John Karlsena, ja Rivttága suohkana sátnejodiheadji, Eva Ottesena. Govvideaddji: Gunnar Davidsson

Suohkanlaš ealáhusfoanddat

Suohkanlaš ealáhusfoanddat galget geavahuvvot doarjut ealáhusovddideami suohkaniin ja nu veahkehit ođđa ja boahttaáigásaš ealáhusaid ovdánit suohkaniin. Fylkkaráđdi juolludii jagi 2009 eambo go 20 milj. ruvnnu lassiruda 25 suohkana suohkanlaš ealáhusfoanddaide. Juohke suohkan oaččui 460.000 ruvnnu rájes gitta 900.000 ruvnnu rádjai suohkana ealáhusovddidandoaimbajuide dihto mearriduvvon juohkominstara vuodul. Juolludusat suohkanlaš ealáhusfoanddaide leat duppalastojuvvon mañimus njealji jagis.

Ovddideapmi Tyttebærvikas

Tyttebærvika Olggut Ivgus lea buorre ovdamearka dasa man bures ovddidanbarggu doaimbidju sáhtá lihkestuvvat.

Ivgu suohkan lea ovttas prošeavttain Innovasjon Ytre Lyn-gen, ja Romssa fylkkasuohkana doarjagiin ovddidan guovllu ealahusdoaimmaide ja huksen vuoddustruktuvrra, namalassii ealahusguovllu geainnuiguin, skiipabardinkáijjain, vuoláhatgolggahagain jna.

Goluid almmolaš oassi lea sullii 15 milj. ruvnno. Innovašuvdna Norga, Innovašuvdna Olggut Ivgu ja fitnodagat leat investeren sullii 25 milj. ruvnno, ja dat lea investeren mas leat buorit báikkálaš váikkuhusat. Industrijaguovllu ásaheapmi lea dássázii dagahan ahte njeallje fitnodaga leat álggahuvvon main leat gitta 40 bargi rádjai. Leat plánat ásaheit vel njeallje fitnodaga guvlui lagamus boahhteáiggi.

Geađgi geađggi alde Ivvárstáđiin

Nuppástuhttinprošeakta IDÉ bargá ovttas báikkálaš fitnodagain mii háliida álgit laigadit rávtuid ja ráhkadit tiilagedggiid oppa Davvi-Norgii. Nuppástuhttinfitnodat lea láigohan fágagelbbolašvuoda ja veahkehan ráhkadit ohcamušaid ja duodaštusaid. Norgga geologalaš iskkadallamat leat árvvoštallan ahte gávdnosa gánnáha ávkkástallat ja ahte rávttus lea buorre kvalitehta. Muttágis ávkkástallan sáhtá bistit mánega jagi ja adit mánega bargosaji. Jus dárbbaslaš dohkkeheamit leat gárvásat,

de šaddá geahččalanbuvttadus jo giđdat 2010.

*Ráktogávdnosa geahčadeapmi mii sáhtá leat ođđa ealahusovddideami vuoddu Ivvárstáđiin.
Govva: Ingvar Lindahl.*

*Káijaguovllu divodeapmi Tyttebærvikas.
Govvideaddji: Jens Kristian Nilsen*

Nuppástuhttinbargu Romssa fylkkas

Nuppástuhttinbargu fylkkas lei ealahusetáhtas okta vuoruhuvvon bargguin jagi 2009. Fylkkaráđdi várrii oktii-buot 12 milj. ruvnno ruhtadit nuppástuhttinprošeavttaid fylkka viđa suohkanis: Ivgus, Skiervvás, Gálssas, Doaskkus ja Ivvárstáđiin. Dan lassin lea juolluduvvon prošeaktaruhtadeapmi mángega konkrehta doaimbidjui dán suohkaniin. Nuppástuhttinbargu galgá váikkuhit erenoamáš ángiruššamii ealahusovddideamiin suohkaniin main leat erenoamáš hástalusat. Nuppástuhttinbargu lea guhkesáigásaš ángiruššan, ja dávjá ádjána guhká ovdalge lea vejolaš čujuhit dakkár čielga bohtosiidda go ođđa bargosajiide ja lassáneaddji ealahusdoaimmaide. Muhto mánega nuppástuhttinprošeavttas leat oidnon buorit bohtosat jagi 2009.

Davvinorgalaš dieđaguovddáš viiddida

50 milj. ruvdnosaš RDA-ortnega juolludusa vehkiin lea dieđaguovddáš hukseheamen ođđa ja ođđaágasaš vistti lassin dálá vistái universitehtaguvlui Beivikai Romssa gávpgii. Ođđavisti galgá leat gárvvis válđojuvvot atnui giđđat 2011.

Davvinorgalaš dieđaguovddáš galgá movttiidahttit olbmuid imaštallat ja oahppat luondduproseassaid gittalasvuodaid birra ja dan birra mii lea ovttageardán ja čuolbmái teknologijias.

Dieđaguovddáš galgá oaččohit olbmuid áddet ahtematematihkka, luonddudieđa ja teknologijia leat válđocakkit sihke ealáhusovddideamis ja kultureallimis. Davvinorgalaš dieđaguovddáš galgá leat dieđaguovddášdoaimmaid deaivvadanbáiki Davvi-Norggas.

Dieđaguovddáš galgá leat deaivvadanbáiki mas mánát ja rávesolbmot sáhttet dutkat matematihka, luonddudiehta ja teknologijia doaimmaiguin okto dahje searválagaid earáiguin. Dat fállá earret eará oahpahuslázáldagaid skuvlii ja doaimmaid skuvlaoahppiide maŋŋá skuvlla, ja vel kurssaid oahpaheaddjiide ja studeanttaide.

*Huksensajis.
Govva: Stian Saur*

RDA-ortnet

Prosjektet er finansiert av

rda TROMSØ

Regionála ovddideapmái jurddašuvvon ealáhusruđat, nugohčoduvvon RDA-ruđat, leat doarjjaortnet daidda guovlluide buhta-

dassan mat leat ožžon bargoaddidivada lassáneami. Heivehuvvon bargoaddidivada čađaheami maŋŋá muđuid Romssa fylkkas dát gusto dušše Romssa suohkanii. Daid hástalusaid geažil mat leat riikkaoasis, de lea ulmil ahte RDA-ruđat maiddá galget geavahuvvot nu ahte dain lea váikkuhus oppa riikkaoassái.

Ulbmil RDA-ruđaiguin lea váikkuhit árrjalaš ja erenoamáš ángiruššamii Romssa gávppoga ovddideapmái. Romssa gávppot galgá šaddat geasuheadđji guovddážiin davviguovlluin ja davviguovlluide várás mas lea guvllolaččat, riikkalaččat ja riikkaidgaskasaččat váikkuheaddji ealáhusovddideapmi, máhttoovddideapmi ja vel servodatovddideapmi. RDA-ruđat juhkkuojuvvojit doarjjan konkrehta prošeavttaide mat sáhttet leat veahkkin ruđaid ulbmila ollašuttimis.

RDA-ruđat leat juhkkuojuvvon guovtti rápmii, fitnodatvástesaš ja láchčinvástesaš rápmii. Fitnodatvástesaš ráma juohká Innovasjon Norge Troms ja láchčinvástesačča fas juhket RDA-stivra ja Romssa fylkkaráđđi. Fitnodatvástesaš rápma lei jagi 2009 52 milj. ruvnno, ja láchčinvástesaš lei sullii 165 milj. ruvnno.

Ohcanmálet ja diedut ruđaid geavaheami birra leat gávdnamis neahttabáikkis rdatromso.no masa maiddá leat biddjojuvvon juolludanmearrádusat ja stivrendokumeanttat oktan čoahkkinkaleandariin ja guovdilis njuolggadusaiguin.

Reála ángiruššan doaimá!

Reálafágaáŋgiruššan 30 milj. ruvno ovdas addá bohtosiid. Romssa fylka lea riikkagaskameari bajábealde reálafágaid válljemis, ja ain geahččaluvvo dahkat fágaid vel eambo geasuheaddjin oahppiide.

Ealáhusaid reálafágagelbbolašvuoda dárbbut ja balddihahti uhccán beroštupmi dán fágain skuvllas mearridedje dán ángiruššama. Ollu ealáhusain davvin lea dárbu ahte nuorat ožžot reálafágagelbbolašvuoda. Seammas stuorat ángiruššan dutkamis ja ovdideamis sorjá alit gelbbolašvuodas erenoamážit reálafágain.

Ealáhusa fylkkaráđdi, Knut Werner Hansen, lea hirpmástuvvan man bures prošeaktaruđat leat geavahuvvon guđe ge skuvllas.

Áigodaga 2006-2009 lea 30 milj. ruvno geavahuvvon buoridit máhtu reálafágain, háhkat oahppiid dáidda fágaid ja dahkat daid oahppiide eambo geasuheaddjin ja beroštahttin. Norut Tromsø lea árvoštallan ángiruššama go 82 prošeavtta miehtá fylkka leat loahpahuvvon.

Loahppajurdagat leat ahte reálafágaáŋgiruššamis Romssa fylkkas lea leamaš buorre váikkuhus sihke oahppiide ja oahpaheadjiide fylkkas. Romssa fylkkas válljejedje 29 proseantta joatkaskuvllaid goalmátluoikkálaččain dákkár fágaid jagi 2009. Oppa riikkas lea proseantlohku 22. Árvoštallan čájeha ahte skuvllat mat leat ožžon prošeaktadoarjaga, maiddá manná leat čadahán erenoamáš ángiruššamiid reálafágaiguin.

Doaimabijut leat čadahuvvon vuodđoskuvllas, joatkkaskuvllas ja alit oahpahusas. Ángiruššan lei oassi ovddeš RDA-ortnegis Romssa fylkkas, mii lei buvttadusortnet lassáhan bargoaddivada geažil Romssa fylkkas.

Ruđat leat geavahuvvon oastit odđa oahpahusrusttegiid, oahpaheadjiid gelbbolašvuoda buorideapmái, ásahtit oahpa-

Fylkkaráđdi Knut Werner Hansen guossin Storelva skuvlla reálafágalanjas. Govvideaddji: Stian Saur

headjifierpmádagaid ja oassálastit riikkalaš reálafágagilvuin. Earret eará leat Leaŋgaviikka suohkana skuvllat čájehan erenoamáš ángirvuoda ja leat ollu áiggi ja resurssaid geavahan dán bargui. Eará dehálaš prošeakta lea *Matematiikka Davvin* Romssa universitehtas, gos oahpaheadjit 28 skuvllas fylkkas leat searvan ovdánankurssaide matematiikka. Sturora oassi ruđain leat geavahuvvon hukset sierra reálafágalanjaid iešguđet skuvllaide fylkkas.

Ángiruššama geažil lea leamaš vejolaš nannet dan bargu maid skuvllat ieža leat čadahán reálafágaprošeavttain ja leat váikkuhan dasa ahte odđa oahpahanvuogit leat geavahuvvošgoahtán. Davvinorgalaš diedaguovddáš lea ásahtan diehtovuodu mas leat buot reálafágaprošeavttat fylkkas, nu ahte lea vejolaš váldit atnui vásáhusaid ja odđa máhtu manná ge. Diedaguovddáš lea dan lassin ásahtan uskádaga riikkalaš reálafágaresurssaide, mii čohkke buot vásáhusaid ovttá sadjái ja leat ávkin buot skuvllaide.

Bidjá návccaid guolástussii ja mearradollui

Romssa fylkkaráđđi ja Fylkkadiggi leat jagi 2009 garrasit deattuhan dehálažžan láchčit diliid guolástus- ja mearradoalloealáhusa ovd-dideapmái Romssa fylkkas.

Finánsakriisa lea oppalohkáii uhccán čuočcán Guolástus- ja mearradoalloealáhussii. Luosaid biebmanis áhpeindustriijas ledje jagi 2009 buorit ekonomalaš bohtosat.

Guollebuvttadeaddjiide geat sáltejit dorskiiid sálteguollin, fas čuzii finánsakriisa garrasit. Dehálaš sivat dasa ledje ahte finánsakriisa váikkuhii sakka jerrui dehálaš eksportariikkain ja gilvalanválttisvuođat dakkár riikkaiguin go Islándaiddain ja Ruoššain. Ollu guolleostit ráddjejedje iežasest oastimiid giđđat 2009 ja danne ollu guolásteaddjit eai beassan bivdit dorskeariset nu mo ledje áigon giđđat 2009. Dorski njuolgohaddi maid njejeai mealgat jagi 2009 mielde.

Báikkálaš vuostáiváldinstášuvnnaide mat leat dehálaččat ollu uhcit fatnasiidda dakkár guovlluin gos lea guhkes gaska guolleostatiide, čuožai dili erenoamáš garrasit. Fylkkadiggi ja ealáhusa fylkkaráđđi leat mángga áššis čujuhan dasa ahte dárbbášuvvojit doaibmabijut/ovddasvástádus mat sihkkarastet dorskveuđot guolleindustriijia fylkkas ja doaibmabijut mat sihkkarastet vuostáiváldinstášuvnnaid go dat leat nu dehálaččat báikegottiide. Stuorra dárbu lea dakkár doaibmabijuide mat sihkkarastet ahte guolástus sáhtta čađahuvvot measta dego dábálaččat ja guhkesáigásaš doaibmabijuide mat buoridit ealáhusa gilvalannávcca.

MT Senior Gálssas lea ođđaáigásaš riddoguoalástusfanas. Govvideaddji: Kim Gabrielsen

Luosaid buktin Jøkelfjord Laks nammasaš njuovahahkii mii lea Návuona suohkanis. Govvideaddji: Gunnar Davidsson

Ođđa guollebiebmanlobit jagi 2009

Ráddehus almmuhii jagi 2009 65 ođđa lobi rabasin luosaid ja dápmohiid guollebuvttadeapmái borramušguollin, ja gávccii lobi ledje Romssa fylkkas. Fylkkasuohkan oaččui doaibmamuššan rávvet guđemuš ohccit galge vuoruhuvvot. Fylkkasuohkan válljii vuoruhit doaibmiid guđet barget viidáseappot árvudemiin dahje plánejit dan dahkat, ja vel unnit doaibmiid guđet leat hui mávssolaččat báikegottiide.

Ođđajagimánu 1.b. 2010 rájes leat fylkkasuohkanat váldán badjelaset bargamuša juohkit ođđa lobiid biebmanii ja dohkkehit ođđa biebmanbáikkiid akvakulturlága vuodul.

Etáhta váldodoaimmamušat leat

- hálddašit kollektiivajohtalusa busiin, fatnasiin ja fearggain
- hukset ja hálddašit 1 728 km fylkkageainnuid
- sáhtašit vuoddoskuvla- ja joatkkaskuvlaoahppiid
- hálddašit gálvofievrridan-, mátkefievro-, táksi- ja ruvttosáhtašanlobiid
- juohkit ruđaid doaibmabijuide mat dahket johtalusa dorvvolažžan
- hálddašit doaibmaváillagiid sáhtašanbálvalusa
- fievrridangeargusvuohhta

Johtalusa fylkkaráđđi: Kari-Anne Opsal

Johtalusa váldoulbmil Romssa fylkkas lea gokčat dárbbu fievrridit olbmuid ja gálvvuid bevtolaččat ja jierpmálaččat ja vel váikkuhit dasa ahte vjolašvuodát geavahuvvojit ovddidit ealáhusaid regiuvnnas.

Etáhtahoavda: Bjørn Kavli

Sihkkeljealbma ja kursa njealját luohkkálaččaide

**Romssa fylkkasuohkana Johtalussihk-
karvuodalávdegoddi lea mearridan ahte jagi 2010
rájes galget buot oahppit 4. luohkás oažžut fála-
dahkan nuvtá sihkkelkurssa ja sihkkeljealmma.**

Fálaldat sáddejuvvui čakčat 2009 buot mánáid-
skuvllaide fylkkas ja Svalbárddas. Sullii 650 oahppi čadahit
kurssa jagi 2010.

Mearriduvvui joatkit ortnega ja skenket skuvlalávka buot oahp-
piide guđet álget Romssa fylkka mánáidskuvllaid 1. luohkkái.

Nuoraidkoarta – lihkostuvvan Hárštás ja Romssa gávpoigis

**Nuoraidkoarta lea álggahuvvon geahčča-
laddanortnegin gávpoigiin Hárštás ja
Romssas borgemánu 2009 rájes.**

Haddi johtit nu ollu go olmmoš háliida gávpotrájá sisk-
kobealde 30 beavvi lea 200 ruvno, ja fálaldat lea nu-

raide 15 jagi agi rájes 19 jagi agi rádjái. Koartta ostet olus
– státihtikkadieđut čájehit 400 % eambo koarttat go ovdal
leat vuovdujuvvon Hárštás ja 100 % eambo Romssa gáv-
poigis. Ovdal go koartta vuovdigohte, de lei dakkár koartta
vuovdin mángga nuoraidorganisašuvnna mielas ja Nuoraid
fylkkadikki mielas buorre jurdda.

Fylkkageaidnoplána áigodahkii 2010-2019 mearriduvvon

Fylkkageaidnoplána áigodahkii 2010-2019, njealji jahkásaš doaimaplánain, mearriduvvui fylkkadikki juovlamánu čoahkkaneamis.

Mearrádussii spežžo gieđaid ollu guldalead-djit geat ledje boahtán guldalit čoahkkima. Fylkkageaidnoplána ráhkaduvvui lagaš ovttasráđiid Stáhta geaidnolágádusa Davvi regiuvnnain.

Bargoproseassa lei áddjái, mas mielváikkuhus vuoruhuvvui dehálažžan, dannego plánaevttohus sáddejuvvui gulaskuddamii, seminárat lágiduvvojedje ja čadahuvvojedje geahčadeamit fylkkageainnuid mielde fylkka stuorra osiin.

Romssa fylkkageaidnofierpmádagas leat mearkkašahtti hástalusat. Divodeapmi ja ortnegisdoallan addet ássiide ja ealáhusaide dorvvolaš ja bevttolaš fievrrádušgeainnuid, ja bissánahttet billašuvvama. Seammás lea stuorra sávaldat ja dárbu oáčohit áigái odđa geaidnooktavuođaid ja nannánoktavuođaid. Fylkka-geaidnoplána lea dehálaš dokumeanta das mii guoská viidásat vuoruhemiide ja iešguđet dárbbuid ja hástalusaid dássemii.

Fylkkageaidnoplánas geainnuid doaimama ja ortnegisdoallama vuodđun biddjojuvvon bissehit hedjoneami. Árvjáláččat bargojuvvo geahpedit goluid ja beavttálmahttit doaimmasdoallama ja ortnegisdoallama nu ahte ruđat galget guhki bui ollit. Buohkanas ekonomalaš rámat logijagiáigodahkii leat 3 213 milj. ruvnno geaidnofierpmádaga doaimmasdoallamii ja divodemiide, 2 210 milj. ruvnno investeremiidda, 2 220 milj. ruvnno feargabálvalusaid oastimii ja 800 milj. ruvnno udassihkkarastimii.

*Romssa fylkkageaidnofierpmádagas leat mearkkašahtti hástalusat.
Govva: Bjørn Stjern Nyset*

Fylkkageaidnoplánas stuorra investerenproševttat

- Doasku-páhkka: Fylkkageainnu udassihkkarastin ja divodeapmi, álggahuvvo jagi 2011.
- Langsund-oktavuohta: Nannánoktavuohta Ráidnái, álggahuvvo jagi 2011.
- Bjarkeajuoktavuohta: Bjarkeaju ja Rivttiidsullo geaidnooktavuohta, álggahuvvo jagi 2012.
- Čievrageaidnoprográmma: 300 milj. ruvnnoš rámas lea 40 milj. ruvnno mearriduvvon veahkkálas gollojuohkimii.
- Johtalussihkkarvuoha, vázzin- ja sihkkelluoddaprográmma: Juolludusaiguin fylkkageaidnoplána bokte ja johtalusdorvvolašvuodarudaiguin lea áigumuš geavahit 100 milj. ruvnno vázzin- ja sihkkelgeainnuid huksemii logijagi áigodagas. Ráma oasis leat jurddašuvvon veahkkálas gollojuohkimin. Prográmma mielddisbuktá ahte huksejuvvo sullii golbma miilla odđa vázzin- ja sihkkelgeaidnu.

Šiehtadusat eambo go 1 500 milj. ruvunno ovddas

Jagi 2009 fylkkasuohkan dagai fearga- ja fanasruvttuid šiehtadusaid eambo go 1 500 milj. ruvunno ovddas njeljiin fanaseaigáfitnodagain.

Veolia Transport Nord AS nammasaš fanaseaigáfitnodagain vuolláičállojuvvui 711 milj. ruvunosáš šiehtadus stuorámus johtilisfatnasiidruvttuid (ruvttu 2, 6 ja 7) jođusdoallama ovddas áigodahkii 2010-2019.

Sommarøy Cruise AS nammasaš fitnodagain vuolláičállojuvvui 25 milj. ruvunosáš šiehtadus áigodahkii 2010-2019 ruvttu Geassesuolu (Sommarøy) –Tussøy – Sandneshavn jođusdoallama ovddas.

Feargagaska Rotsund - Havnes. Govva: Troms fylkeskommune

Torghatten Nord AS nammasaš fitnodat lea ain fylkkasuohkana stuorámus fanas- ja feargaruvttuid searvvis, mainna ledje vuolláičállojuvvon šiehtadusat oktiibuot sullii 430 milj. ruvunno ovddas jagi 2009. Dát siskkildit fanasruvttuid Romssa gávpot – Davvi-Sázzá ja Romssa gávpot – Skiervá áigodahkii 2010-2019 ja muđuid oktanuppelot feargagaskaoktavuođa.

Guhтта dáin oktavuođain leat leamaš riikageaidnooktavuođat maid fylka válddii badjelasas jagi 2010 rájes.

Hálddahušođastusa oktavuođas ja fylkkasuohkana riikageaidnooktavuođaid badjelasaváldima oktavuođas de lea maidái vuolláičállojuvvon šiehtadus Bjørklids Ferjederi AS nammasaš fitnodagain doaibmat gaskkain Bávttit (Svensby) - Guohcavuopmi ja Ivgomuotki - Dálošvággi. Šiehtadusas lea buohkanis árvu 30 milj. ruvunno ja gusto jagi 2010. Go dát šiehtadusat leat vuolláičállojuvvon, de lea gilvu Romssa fylkka fanasruvttuid alde meattá. Buot "ovddeš" fylkageaidnooktavuođaid šiehtadusat, earret Borkenes-Kveøy,

mii heaittihuvvo čakčat 2010, lea dál fáalaldatšiehtadusat.

Bussefálaldagaid vuosttaš vuorru lea čađahuvvon. Dán vuorus lei ruvttopáhkka 1 Davvi-Romssa ja ruvttopáhkka 2 Re-giuvdnaruvtot. Ovdalaš juovllaid almmuhii etáhta boahhte vuoru, mas leat ruvttopáhkhat 3 ja 4 vuorusteaset Gaska-Romssa ja Sáccá várás.

Kollektiivajohtalus

Fylkkasuohkan geavahii 460 milj. ruvunno doibmii jagi 2009. Oassi oktasašjohtalusii juohkásii ná:

- Bussiide: 47 %
- Fylkkageaidnofearggaide: 10 %
- Johtilisfatnasiidda: 9 %

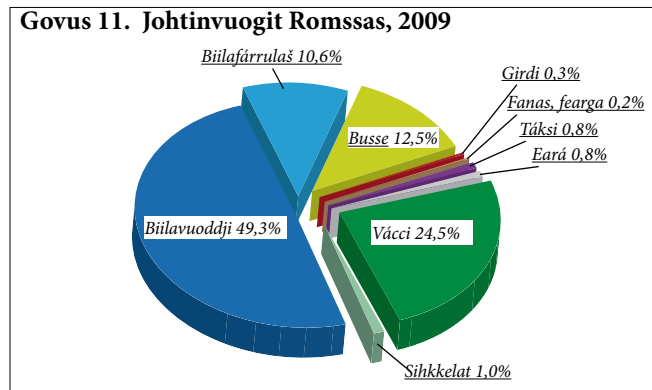
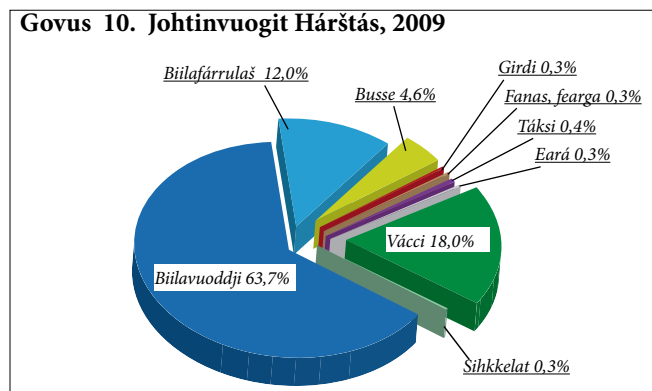
Johtinvierroiskadallan Hárštá ja Romssa gávpogiin:

Romsalaččat vázzet eambo ja johtet eambo oktasaš fievrruiguin

Stáhta geaidnolágádus, Romssa fylkka-suohkan ja Romssa suohkan leat ovttasráđiid čađahan johtinvierroiskadallama Romssa ja Hárštá gávpogiin.

Johtinvierroiskadallan lea olbmuid johtinvieruid kárten, dán oktavuodas *juohke johtin* iežas viesu, skuvlla, bargosaji dahje astoáigeviesu olggobealde. Iskkadallan čađahuvvui telefuvdnajearahallamin gárvásit mearriduvvon gažaldagaiguin.

Vulobealde: Measta guokte goalmádasa buot johtimiin maid Hárštá ássiid dahket, leat biilavuoddjin (Govus 10). Dat lea ollu eambo go Romssas gos biilavuoddjimat dahket beali buot johtimiin. (Govus 11).

Dehálaš gávnaheamit

Gaskamearálaš johtinlohku juohke olbmo nammii lei allat riikkalaš loguid ektui.

Kollektiivaoassi Hárštás lea 4,6 % ja Romssa gávpogis dat lea fas 12,5 %. Dat čájeha ahte Romssas lea dilli buorre ollu gaska-geardán gávpogiid ektui Norggas. Ássit Hárštás guđet eai jođe bussiin, leat eambo duhtameahttumat bussefálaldagain go ássit Romssas. Dat guoská erenoamážit bussiid johtindávjodahkii.

Rahpamat ja čalmmustahttimat

Fylkageaidnu 221 Stonglandseidet-Skrolsvik

Geainnu divvun Stonglandseidet ja Skrolsvik gaska gárvá-nii jagi 2009, ja čalmmusteapmi lei čakčamánu 26. beaivvi. Ođasmahttinbarggut leat bistán guokte jagi ja dat leat siskkildan goivvohagaid roggama, mássamolsuma, geaidnorenniid molsu-ma, geaidnodási buorideami ja ođđasis asfáltema. Dan lassin lea biddjojuvvon ođđa áidi geidnui ja Buvik šaldi lea buoriduvvon. Váldobarggaheaddji lea leamaš Kolo vegdekke nammasaš fitnodat. Ovdaproševtta golut ledje 34,5 milj. ruvno.

Ođđa kollektiivaterminála rahpan Sálliris

Geaidnolágádus lágidii rahpama, mii lei proševttas hukse-jeaddji. Cominor, eanaeaiggádat ja Čalmmehemiidlihttu ledje bovdejuvnon čalmmusteapmái. Sátnejodiheaddji ja johtalusa fylkkaráđđi čađaheigga formála rahpama. Prošektii gulle dálá busseorrunsaajiid nuppástuhtin, bissehatsuoji huksen, sihkelstatiivva bidjan ja busse-lummaid ráhkadeapmi. Dan lassin huksejuvvui vázzin- ja sihkkelluodda ođđasis, ođđa čuovggat biddjojuvvojedje ja oppa terminála hábmejuvvui mánggadoaimmatvistin.

Johtalusa fylkkaráđđi Kari-Anne Opsal ja sátnejodiheaddji Arild Hausberg rahpaba ođđa kollektiivaterminála Sálliris. Govvideaddji: Veronika Wiik

Ángiruššan ođasmuvvi energijagálduiguin

Fylkkaráđđi álggahii bioenergiprošeavtta borgemánus 2009. Ulbmil lea profileret bioenergijja dehálaš ođasmuvvi energijagáldun ja čielggadit bioenergijaresurssaid ángiruššama ja geavaheami fylkkas.

Seammás galgá prošeakta láchčit diliid daid guovdilis doaimiid gaskasaš ovttasbargui, geat háliidit válljet bioenergijja Romssa fylkkas, ja oktiiheivehallat daid ovttasbarggu.

Bioenergijja dálkkádatneutrála energijagáldun oazžu odne stuorra fuomášumi sihke riikkalaččat ja riikkaidgaskasaččat, ja ráđđehusas lea áigumuš ain eambbo hukset bioenergijja 14 TWh ovdal jagi 2020. Romssa fylkkas lea áigumuš geahpidit dálkkádatgássaidda luoitimiid 30 proseanttain ovdal jagi 2020 (Romssa fylkkaplána áigodahkii 2010-2013).

Davvi-Norggas lea ollu buorre muorra maid lea vejolaš geavahit bioenergijjan. Dalle lea dárbu oáččohit áigái bissovaš muorraskáhppoma, buori vuođđustruktuurra vuovdedoalus, bevttolaš árvoláhkiid ja buriid rápmaveavttuid. Dalle fertejit dilitt láchčojuvvot nu ahte dutkanbirrasat ja fitnodagat sáhttet ovttas bargat čoavdin dihtii teknihkalaš hástalusaid ja buoridan dihtii bioenergijja energijagáldun ain eambbo.

Dássázii bargu lea dahkkojuvvon kártet doaimiid ja eará prošeavttaid Romssa fylkkas. Odne leat njeallje bioenergijafitnodaga doaimmamin fylkkas, ja mánaga prošeavtta leat plánejuvvomin. Viidásat barggus deattuhuvvo gávdnat deaivvadančuoggáid ja oktasaš jorega bioenergijabirrasa várás Romssa fylkkas.

Barggustis čielggadit fylkkasuohkana iežas bioenergijjaángiruššama lea ovdaprošeavtta stivrenjoavku mearridan čielggadit vejolašvuoda vuođđudit fora ođasmuvvi energijja várás. Sávaldat lea ásaht regionála fora mii galgá ovddidit ollislaš ja bajimus strategijaid ođasmuvvi energijja suorggis, vuollejoavkkuiguin mat gullet bioenergijji, bieggafápmui, fápmorusttegačcaide jna.

Riddoavádat šaddá dađistaga deháleabbon

Romssa fylkkasuohkan ja Romssa fylkkamánne leat jodihan prošeavtta *Skråbildefotografering av strandsonen i Troms* maid dat leat ruhtadan ovttas Stáhta geaidniolágádusain, Riddolágádusain ja NVEin.

Prošeakta álggahuvvui dannego dárbašuvvui buoret vuođomateriála áššemeannudeapmái. Vinjugovvideapmi lea hui heivvolaš reaidu areála, luonddu ja kulturmuittuid hálddašeapmái. Dat duođašta árvvuid mat leat jávrriid, čázadagaid ja meara gáddeavádagas.

Suohkanat ožžot go mákset iešoasi geavahit govvamateriála. Dán jagi prošeavttas gárvánedje govat oppa fylkkas earret čieža suohkanis lullifylkkas. Leat geahččaleamen oáččohit mielde dáid suohkanii ovdalگو prošeakta loahpahuvvo jagi 2010.

Vuohki lea nu ahte mearriduvvon sajádagas govviduvvo gáddeavádat vitnjut girdis. Fotografijat biddjojuvvot geográfalaš diehtujuohkinvuogádahkii (GISii).

Gáddeavádagat adnojuvvot dehálaš fitnanbáikin, sihke lagašbirasguovlun ja regionála vuoinnastansadjin. Fylkkasuohkan lea ožžon eanet ovddasvástádusa sihkarastit álbmogii olggustallanberoštumiid areálaplánema ja hálddašeami bokte, ja danne lea dehálaš ahte vinjugovvidanprošeakta čadahuvvo miehtá fylkka.

Gáddeavádaga vinjugovvideapmi. Govva: Prošeaktagovva

Hálddahusetáhta lea organiserejuvvon vihttan guovddážin/ ossodahkan ja lea vel advokáhtakontuvra maid hálddahushoavda jodiha. Hálddahusetáhta ovddasvástádus lea dievaslaččat hálddašit

- ekonomii ja háhkamiid
- bargiid ja organisašuvnna
- diehtujuhkinteknologiija (DT)
- viesso- ja opmodathálddašeami
- juridihkalaš áššiid
- kontuvrahálddahuslaš resurssaid

Fylkkarádi jodiheaddji: Pia Svensgaard (BB)

Hálddahusetáhtas galgá leat njunušgelb-bolašvuotta fylkkasuohkanlaš hálddahuslaš hálddašeamis ja dat galgá fállat siskkáldas bálvalusaid mat nannejit etáhta hálddahusa dárbbuid ja gelbbolašvuoda mielde.

Etáhtahoavda: Jan Inge Hille

Viesut

Romssa fylkkasuohkana visttit dahket buohkanassii 250 000 m². Dat leat skuvlavisttit, hálddahusvisttit, valášstallanhállat, bátneklinihkat, bealjehisčalmmehemiid guovddáš, ássanvisttit ja mánáidgárddit.

- Sállira joatkkaskuvlla ođđa visti gárvánii jagi 2009.
- Rå joatkkaskuvlla ođđa visti lea huksejuvvomin.
- Kongsbakkena joatkkaskuvla lea viiddiduvvomin ja ođasmahttojuvvomin.

Sállira joatkkaskuvlla ođđa viesu gárvánii jagi 2009. Govvideaddji: Bjørn Stjern Nysset

Rabasvuotta ja áššebáhpáriid geahčadanvejolašvuotta

Ođđa almmolašvuodáláhka oktan láhkaásahusain doaibmagodii ođđajagimánu 1. b. 2009. Geahčadanvuoigatvuotta lea guovddážis, ja lágas leat garra gáibádusat doalahit dokumeantaid čiegusin álbmogis.

Váldonjuolggadus lea ahte buohkain lea vuoigatvuotta beassat geahčadit áššebáhpáriid jus eará ii čuovo lágas dahje láhkaásahusas, gč. almmolašvuodálága ja dan vuodul addojuvvon láchakásahusa. Dieđut mat gullet jávohisvuodábággui galget álo dollojuvvot čiegusin.

Doaibmabidjopáhka stáhtas

Stuorradiggi mearridii doaibmobidjopáhka finánsakriissa geažil movttiidahttin dihtii ekonomalaš doaimmaid. Dán páhka oassi lei mearriduvvon suohkanlaš ja fylkkasuohkanlaš suorgái.

Doaibmabidjopáhka Romssa fylkkasuohkanii lei eambo go 50 milj. ruvnno, mas rámmadoarjja lei 17 milj. ruvnno, fidnooahppidoarjja lei 7,3 milj. ruvnno ja masá 26 milj. ruvnno lei ruhta eambo ortnegisdoallamii.

17 milj. ruvdnosaš rápmadoarjaga lassáneapmi lea geavahuvvon rápmadoarjaga maŋosmannamii ja iežaskapítálii Kongsbakkena joatkkaskuvlla ođasmahttima oktavuodas. Rápmma oahpahussii fitnodagas lassánii 7,3 milj. ruvnnuin ja lea geavahuvvon fidnooahppidoarjaga lassáneapmái ja fidnooahppisajiid erenoamáš doaibmabijuide.

Lassánan rápmma ortnegisdoallamii juolluduvvui nu ahte 18 milj. ruvnno galget geavahuvot geainnuid ortnegisdoallamii ja masá 8 milj. ruvnno visttiid ortnegisdoallamii.

Johtalus

10 milj. ruvnno doaibmabidjoruđain geavahuvvui fylkkageainnuid doaimmas ja ortnegisdoallamii ja 8 milj. ruvnno fylkkageainnu 301 Reinskar-Stakkvik buorideapmái.

Visttit

Visttiid ortegisdoallanruđat leat adnojuvvon Breivika joatkkaskuvlla áibmomolsunrusttegii ja Stangnesa joatkkaskuvlla dáhkkelovddežiid molsumii.

Dan lassin lea biddjojuvvon ođđa valástallanloavdda Sálašvákki valástallanhállii ja lea čuovgarusttet molsojuvvon sihke Sálašvákki valástallanhállas ja Gárgána valástallanhállas.

Ortnegisdoallanbarggut leat eanaš čađahuvvon jagi 2009, earret moatti uhcit proševtta mat gárvvistuvvojedje guovvamánus 2010.

Kongsbakkena joatkkaskuvla Romssa gávppogis lea ođasmahttojuvvomin doaibmobidjopáhka ruđaiguin. Govvideaddji: Stian Saur

Servodatovddasvástádusa čalmmusteapmi

Romssa fylkkadiggi mearridii jagi 2009 dakár oastinpolitihka mii čalmmustahtá fylkkasuohkana servodatovddasvástádusa.

Ovddasvástádus sistsisdoallá earret eará ahte fylkkasuohkan háhkandoaimmastis galgá fuolahit vuđolaš gáibádusaid olmmošvuoigatvuođaide, bargiidvuoigatvuođaide ja birrasii – ja galgá vel váikkuhit skáhppojeaddjiovdvideapmái.

Almmolaš háhkamiid lágat nannejit ahte ii leat lohpi válljet skáhppojeaddji dušše báikki geažil. Dat gohčoduvvo vealaheapmin. Vai uhcit, báikkálaš skáhppojeaddjiide galgá leat vejolaš vuoitit šiehtadusa, de fylkkasuohkan, dalle go lea vejolaš, dáhttu fálaldagaid regiuvnnas amas skáhppojeaddji dárbbasit bálvalit oppa fylkka.

Fylkkasuohkana ruoktosiiddus ođastuvvo juohke mánu logahallan das mat soahpamušaid fylkkasuohkanis leat ja mat

Ođđa dáhtahálla fylkkavissui

Ođđa ja dáláigásaš dáhtahálla lea váldojuvvon atnui Fylkkaviesus mas lea ođđa vuodđostruktuvra (kábelastin, switcher, dollaseaidni, bálvvarat). Dat lea addán fylkkasuohkanii hui nana ja gievrras vuodđostruktuvrra mii ollašuhtá dađistaga lassáneaddji johtolatdárbbu fylkkasuohkana olggobeallasaš ovttagain. Mánge bálvalusa leat čohkkejuvvon, ja dat addá bargovuoittu ja nákcavuoittu ja vel bálvalusaid álkkit hálddašeami. Ođđa dollaseaidnečoavddus stivre eanaš dorvvolašvuođabeliid fylkkasuohkanlaš fierpmádagas, olguldas áitagiid rájes gitta sierranas geavaheaddjifierpmádagaid beassanstivrema rádjai.

gilvvuid plánejuvvojit. Mađe árat skáhppojeaddjit fuomášit ahte gilvu lea boahhtimin, dađe buorebut ráhkkanan sáhtta organnisašuvdna leat válmmaštit fálaldagada ja vejolaččat gávdnat heivvolaš ovttasbargoguimmiid.

Fálaldatkonferánsat – dehálaš čoahkkin skáhppojeaddjiide

Álkkásmahttin dihtii skáhppojeaddjiide čállit fálaldagaid, de lea fylkkasuohkan váldán atnui fálaldatkonferánsaid. Fálaldatkonferánsas geahčadit gilvodokumeanttaid, aiddostahttojuvvo makkár meattáhusaid skáhppojeaddjit eai galgga dahkat ja fálaldateavttut čilgejuvvojit. Ulbmil lea veahkehit skáhppojeaddjiid addit dakkár fálaldagaid mat eai dárbbas hilgojuvvo formála boasttuvuođaid geažil. Skáhppojeaddjit deaivvadit earáiguin iežaset fidnosurggiin, fierpmádagat šaddet ja vásáhusat lonohallojuvvojit dan lassin ahte fylkkasuohkan oažžu dehálaš árvalusaid. Fálaldatkonferánsat galget čađahuvvot eanaš gilvvuin boahhtevaš áiggi.

DT-hoavda Liv Føre ja Dagfinn Conradi ođđa dáhtalanjas. Govvideaddji: Stian Saur

Jagi 2009 ekonomiiija

Romssa fylkkasuohkana doaimarehketdoallu lea almmuhuvvon balánsas mas lea girjejuvvon Romssa fylkkasuohkana rehketdollui 4,5 milj. ruvdnosaš badjebáza. Badjebáza boahdá oidnosii go lea várrejuvvon 43,6 milj. ruvno háldenfondii. Nu lea ge badjebáza rievtti mielde 48,1 milj. ruvno stuoru.

Ekonomiijahálddašeami bajimus ulbmil

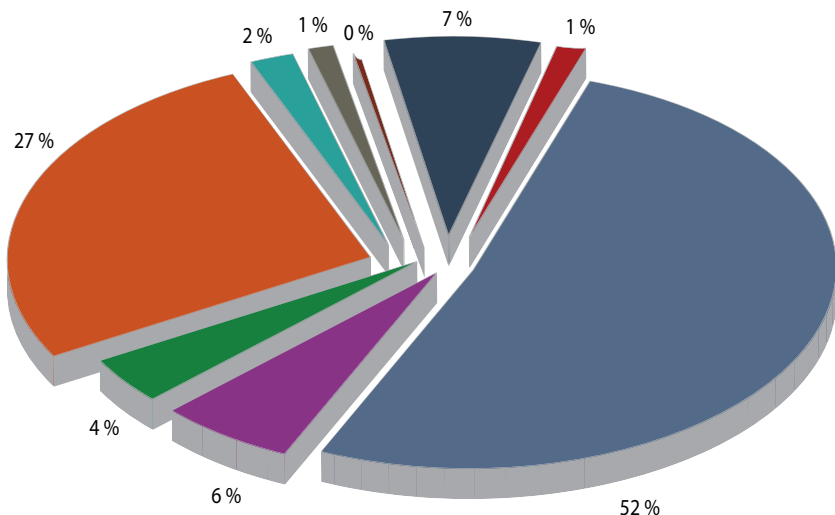
Fylkkasuohkanaekonomiijahálddašeapmi galgá váikkuhit hukset ja bisuhit luohatámuša dasa ahte fylkkasuohkan čađaha iežas doaimmaid riehta ja gutnálaččat, ja ahte fylkkasuohkana árvvut ja ressursat hálddašuvvojit beaktilit ja dorvvolaččat.

Netto doaimmagolut – juohke suorggi oassi

Joatkkaoahpahuš lea čielgasit stuorámuš suorgi maid fylkkasuohkana friddja sisaboadut (vearru ja rámmaoarjagat) ruhtadit, ja dat leat 52 % Romssa fylkkasuohkana netto bušehtas. Johtalussuorgi ge lea stuoris, ja dan oassi doaimmagoluin lea 27 %.

Kultur- ja ealáhussuorgi ruhtaduvvojit eanaš merkejuvvon stáhtadoarjagiiguin mat eai gula friddjaboaduide. Dat ii boade oidnosii govvošis 1, mii čájeha jagi 2009 netto doaimmagoluid juohke suorggi oassin.

Govus 1: Romssa fylkkasuohkana jagi 2009 netto doaimmagolut – juohke suorggi oassi

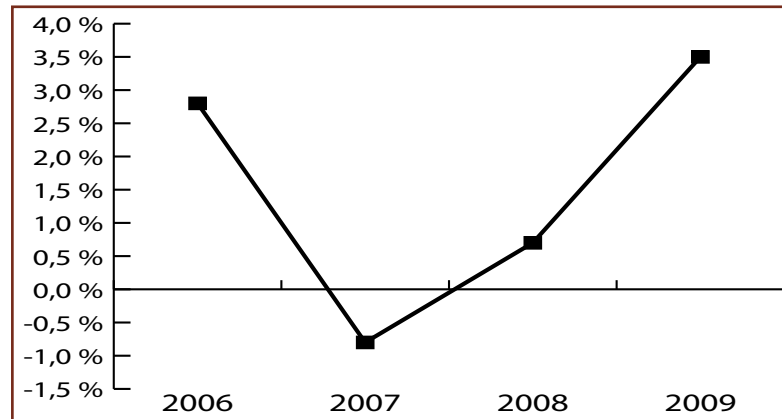
- Oahpahuš
- Bátneđearvvašvuohta
- Kultuvra
- Biras ja johtalus
- Ealáhuš
- Politihkalaš stivrenorgánat
- Dárkkástusorgánat
- Hálddahuslaš oktasašgolut ja huksen-/opmodatdoibma
- Fylkkaráđi kontuvra

Positiiva netto doaibmaboadus

Netto doaibmaboadus čájeha fylkkasuohkana ekonomalaš návcca sajuštit ruđaid foanddaide ja iežaskapitála investeremiidda maŋŋágo buot doaibmagolut ja nettogolut reanttuiide ja loanaid oassemávssuide leat máksojuvvon. Romssa fylkkasuohkanis lei jagi 2009 201,3 milj. ruvdnosaš positiiva netto doaibmaboadus. Jus doaibmaboadus divvojuvvo geavaheapmái ja sirdimiidda čadnojuvvon foanddaide, de dat addá buo-

ret gova fylkkasuohkana ekonomalaš doaibmanfriddjavuođas. Divvojuvvon netto doaibmaboadus lei 94,2 milj. ruvnno jagi 2009. Dát vástida 3,5 % brutto doaibmaboaduin. Dát logut ledje jagi 2008 17,3 milj. ruvnno ja 0,7 %. Govvosis 2 lea Romssa fylkkasuohkana doaibmaboadus govviduvvon ruovttoluotta jahkáii 2006.

Govus 2: Netto doaibmaboadus proseantan brutto doaibmaboaduin

Netto doaibmaboadus čájeha fylkkasuohkana ekonomalaš návcca šajuštit ruđaid foanddaide ja iežaskapitála investeremiidda maŋŋágo buot doaibmagolut ja nettogolut reanttuiide ja loanaid oassemávssuide leat máksojuvvon. Netto doaibmaboadus lea ge dalle guovddáš sturrodat go olmmoš galgá árvvoštallat fylkkasuohkana "ekonomalaš dearvvašvuoda" dahje doaibmanfriddjavuođa. Suohkansuorggi teknihkalaš meroštallanlávdegoddi rehkenastá netto doaibmabohtosa leat ekonomalaš dássádaga válđočujuheaddji suohkansuorggis, ja rávve ahte netto doaibmaboadus proseantan doaibmaboaduin berre guhkit áiggi vuollái leat 3 %.

Doaibmarehketdoallu buktojuvvui ovdan uhcit geavaheamiin (badjebáhčagiin) mii lei 4,5 milj. ruvnno. Dát lea čájehuvvon tabeallas 1. Badjebáza boahtá ovdan maŋŋágo lea šajuštuvvon 43,6 milj. ruvnno disposišuvdnafoanddaide bušeahttačuovvoleami mielde skábmamánu 2009, maid fylkkadiggi meannudii juovlamánu. Badjebáza mii ii leat čadnojuvvon, lea danne rievtti mielde 48,1 milj. ruvnno.

Tabella 1: Jagi 2009 doaibmarehketdoallu. Romssa fylkkasuohkan

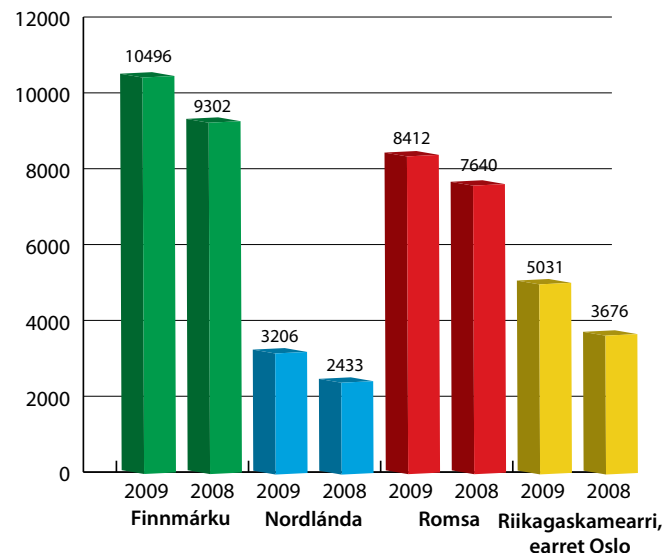
	Rehketdoallu 2009	Reg. bušeahitta 2009	Rehketdoallu 2008
Geavaheaddjiidmávssut	-36 598	-34 184	-27 168
Eará vuovdin- ja láigoboadut	-73 339	-64 077	-70 462
Ruhtasirdimat main leat gáibádušat vuostáiváldái	-388 752	-295 302	-329 587
Rápmadoarjja stáhtas	-1 114 519	-1 132 213	-987 549
Eará stáhtadoarjagat	-467 219	-447 434	-421 916
Eará ruhtadoarjagat	-2 064	-5 513	-2 373
Sisaboahito- ja opmodatvearru	-588 172	-565 634	-560 538
Doaibmaboaduid submi	-2 670 663	-2 544 356	-2 399 593
Bálgágot	868 693	822 946	799 462
Sosiála got	154 024	135 203	140 239
Oastimat mat leat mielde suohkana buvttadeamis	488 134	469 122	478 573
Oastimat iežas buvttadeami sadjái	412 588	382 902	405 748
Ruhtasirdimat	521 323	603 801	697 371
Árvovuolideamit	110 202	110 202	102 959
Juogaduvvon got	-1 324	-578	-931
Doaibmagoluid submi	2 553 640	2 523 598	2 623 420
Brutto doaibmaboadus	-117 022	-20 758	223 827
Reantoboadut, vuoiu ruhtalokten	-99 723	-84 946	-162 837
Reantogolut, provišuvdna ja eará finánsagolut	61 587	61 671	97 598
Oassemáksogolut	64 019	68 867	54 113
Eará ruhtadantransakšuvnnaid boadus	25 883	45 592	-11 127
Vuostepoastárvovuolideamit	-110 202	-110 202	-102 959
Netto doaibmaboadus	-201 341	-85 368	109 742
Ovddit jagiid rehkedoalu uhcitgola- husa geavaheapmi	0	0	-1 206
Háldenfoanddaid geavaheapmi	-711	-190	-495
Čadnojuvvon foanddaid geavaheapmi	-11 314	-8 577	-155 787
Geavahahtti ruđa geavaheapmi	0	0	-330
Sajuštemiid geavaheami submi	-12 025	-8 767	-157 817
Sirdojuvvon investerenrehketdollui	16 945	20 139	17 412
Ovddit jagiid rehketdoallovuodu eanetgeavaheami gokčan	0	0	236
Sajušteamit háldenfoanddaide	73 462	71 995	1 639
Sajušteamit čadnojuvvon foanddaide	118 402	2 001	28 788
Sajuštemiid submi	208 809	94 135	48 076
Rehketdoallovuodu eanetgeava- heamit/uhcitgeavaheamit	-4 558	0	0

Foandarádju

Sajušteamit háldenfoanddaide leat oktiibuot 73,4 milj. ruvnno. Nu go namahuvvon de das eai leat 43,6 milj. ruvnno sajušuvvon dihto ulbmiliidda. Dat sajušteamit mat vel báhcet, dahket buohkanassii 30 milj. ruvnno, main eanaš sajušteamit leat dahkkojuvvon fylkkarádi mearrádušain áššis 262/09 mii čatnasa ruđaide mat čuvvo lobiid juogadanvuorus luosaid, dápmohiid ja girjeluosaid borramušbuvttadeapmái, ja ruđaide gáivofágaid molssaeavttot fágaoahpussii. Dan lassin leat dahkkojuvvon sajušteamit mearriduvvon iežaskapitalii investeremiid várás. Sajušteami háldenfondii lei dušše 1,6 milj. ruvnno, ja lassáneapmi speadjalastá earret eará Romssa fylkkasuohkana buorránan ekonomalaš dili jagi 2009 jagi 2008 ektui.

Sajušuvvon leat 118,4 milj. ruvnno čadnojuvvon foanddaide. Dát foanddat leat eanaš čadnojuvvon regionála ovddidanruđaide (RUPii), ealáhus vástesaš ruđaide mat leat regionála ovddideami várás (RDA-ruđaide) ja spealloruđaide.

Govus 3. Netto loatnavealgi jagiid 2008 ja 2009 juohke ássi nammii ruvnuin.

Loatnavelggiid lassáneapmi

Fylkkasuohkana guhkesáigásaš loatnavealggit ledje oktiibuot sullii 1,423 mrd. ruvno 31.12.2009. Govus 3 čájeha golmma davimus fylkkasuohkana netto loatnavelggiid ruvnuin juohke ássi nammii. Riikagaskamearri earret Oslo lea maid mielde. Das leat jagiid 2008 ja 2009 logut.

Govvosis 3 oidno ahte Finnmárkkus leat čielgasit eanemus loatnavealggit juohke ássi nammii, ja Nordlánddas fas leat uhcimus netto loatnavealggit. Romssas leat maiddá alla netto loatnavealggit juohke ássi nammii, mii lea mealgat eambo go riikagaskamearri earret Oslo.

Romssa fylkkasuohkana loatnavealggit leat eanaš lassánan 195 milj. ruvdnosaš investeremiid geažil johtalussuorggis ja 64 milj. ruvdnosaš investeremiid geažil joatkkaoahpahusas. Investeremat leat eanaš ruhtaduvvon loatnaváldimiiguin. Dan lassin leat ruhtadanoasit stáhtadoarjagat (johtalussii), opmodatvuovdimat, doaibmaruđat ja oasusvuoitu.

Lassánan vuoitu

Romssa fylkkasuohkan oaččui máksojuvvot vuoittu guovttis dain fitnadagain main das leat eiggátoasit. Dat fitnodagat leat Troms Kraft AS ja Nord-Troms Kraftlag AS. Troms Kraft AS mávssii 72 milj. ruvno vuoitun Romssa fylkkasuohkanii ja Nord-Troms Kraftlag AS fas mávssii 16,7 milj. ruvno. Vuoitu Nord-Troms kraftlag:s lei 15,2 milj. ruvno eanet go dan mii lei bušehttejuvvon.

Buorre geavahtti ruđa dilli jagi 2009 ge

Fylkkasuohkana ruhtavárri lea leamaš buorre jagi 2009. Jagi 2009 loahpas lei fylkkasuohkana buohkanas likviditehta (geavahtti ruhta) 1,0805 miljárdda ruvno ja 702,6 milj. ruvno jagi 2008. Dan supmis lei 337,1 milj. ruvno čadnojuvvon foanddaide, ja 108,0 milj. ruvno fas ledje geavatkeahces loatnaruđat jagi 2009 loahpas. 31.12.2009 lei likviditehta geavahan láhkai sullii 475,5 milj. ruvno.

Tabealla 2. Jagi 2009 dássádat – Romssa fylkkasuohkan

	Rehketdoallu 2009	Rehketdoallu 2008
Gitta opmodagat ja ráhkadusat	2 610 551	2 460 538
Reaiddut, másiinnat ja fievrrut	68 301	48 735
Loanat earáide	15 059	15 244
Ossosat ja oasit	398 890	411 175
Penšuvdnaruđat	1 880 969	1 719 779
Ráhkadusruđaid/árvvuidd submi	4 973 770	4 655 473
Oanehisáiggigáibáduusat	149 672	143 874
Dáhkádusmávssuid erohusat	103 914	87 607
Obligašuvnnat	3	3
Ruđat kássas ja bánkkus	1 080 538	702 594
Johtoárvvuidd submi	1 334 128	934 079
SUBMI OPMODAGAT (A + B)	6 307 898	5 589 551
Háldenfoanddat	-81 102	-8 767
Čadnojuvvon doaibmafoanddat	-234 809	-127 721
Luovos investerenfoanddat	-974	-1 899
Čadnojuvvon investerenfoanddat	-20 242	-1 867
Rehketdoallovuodu uhcitgeavaheapmi	-4 558	0
Govččakeahtta investerenrehketdoalus	12 413	0
Iežaskapitála, rehketdoalloprinsihpa nuppástuhttin	90 343	90 343
Kapitalakonto	-1 566 979	-1 505 363
IEŽASKAPITÁLA SUBMI (C)	-1 805 908	-1 555 274
Penšuvdnageatnegasvuodát	-2 079 169	-1 934 174
Eará loanat	-1 423 459	-1 243 370
Guhkesáiggivelggiid submi	-3 502 627	-3 177 544
Eará oanehisáiggivealggit	-991 227	-847 741
Dáhkádusmávssuid erohusat	-8 136	-8 993
Oanehisáiggivelggiid submi	-999 363	-856 733
VELGGIID SUBMI (D)	-4 501 990	-4 034 278
SUBMI IEŽASKAPITÁLA JA VEALGGIT (C + D)	-6 307 898	-5 589 551
Geavatkeahces loatnaruđat	108 039	39 637
Memoriakontuidd vuostekonto	-108 039	-39 637

Tabella 3: Romssa fylkkasuohkana jagi 2009 investerenrehketdoallu 1000 ruvnmuid mielde

	2009	2008
Doaibmabiergasiid ja gittaopmodagaid vuovdin	-6 495	-10 184
Ruhtasirdimat buhtadusgáibádusaiguin	-61 525	-34 310
Ruhtadoarjagat stáhtas ja earáin	0	0
Reantoboadut, vuoiu ja eaiggáda ruhtalokten	-29 021	0
Investerenboaduid submi	-97 041	-44 495
Bálkkát ja sosiála golut	132	1 340
Oastimat mat leat mielde suohkana buvttadeamis	254 963	197 626
Ruhtasirdimat	22 684	14 448
Reantogolut, provišuvnnat ja eará finánsagolut	5	
Investerengoluid submi	277 785	213 415
Oassemáksogolut	0	403
Loanat earáide	4 311	2 190
Ossosiid ja osiid oastin	3 539	5 054
Ovddit jagiid rehkedoalu eanetgeavahusa gokčan	0	56 980
Sajušteamit friddja investerenfoanddaide	0	32 253
Sajušteamit čadnojuvvon foanddaide	18 375	0
Sajušteamit máksinnávcca geavahanruhtan	0	211
Finánsasirdimiid submi	26 225	97 094
Loatnageavaheapmi	-175 706	-193 781
Vuostáiváldojuvvon oassemávssut loanain	-565	-4 171
Ossosiid ja osiid vuovdin	-	0
Ruhtasirdimat doaibmarehketdoalus	-16 944	-17 412
Háldenfoanddaid geavaheapmi	-414	-1 543
Friddja investerenfoanddaid geavaheapmi	-925	-30 353
Čadnojuvvon foanddaid geavaheapmi	0	0
Máksinnávcca geavahanrudaid geavaheapmi	0	-18 678
Ruhtadeami submi	-194 556	-266 014
Mávsskeahttá/geavatkeahttá	12 412	0

Kveøy-oktavuoda investerenrápma lea 81 milj. ruvnm. Govvideaddji: Stian Saur

Mearkkašahtti investeremat johtalus- ja oahpahussuorggis

Jagi 2009 ledje Romssa fylkkasuohkana brutto investerengolut 267,9 milj. ruvnm. Dan supmis geavahuvvojedje 195 milj. ruvnm johtalussuorgái ja 64 milj. ruvnm oahpahussii.

Stuorámus investeremat johtalussuorggis leat:

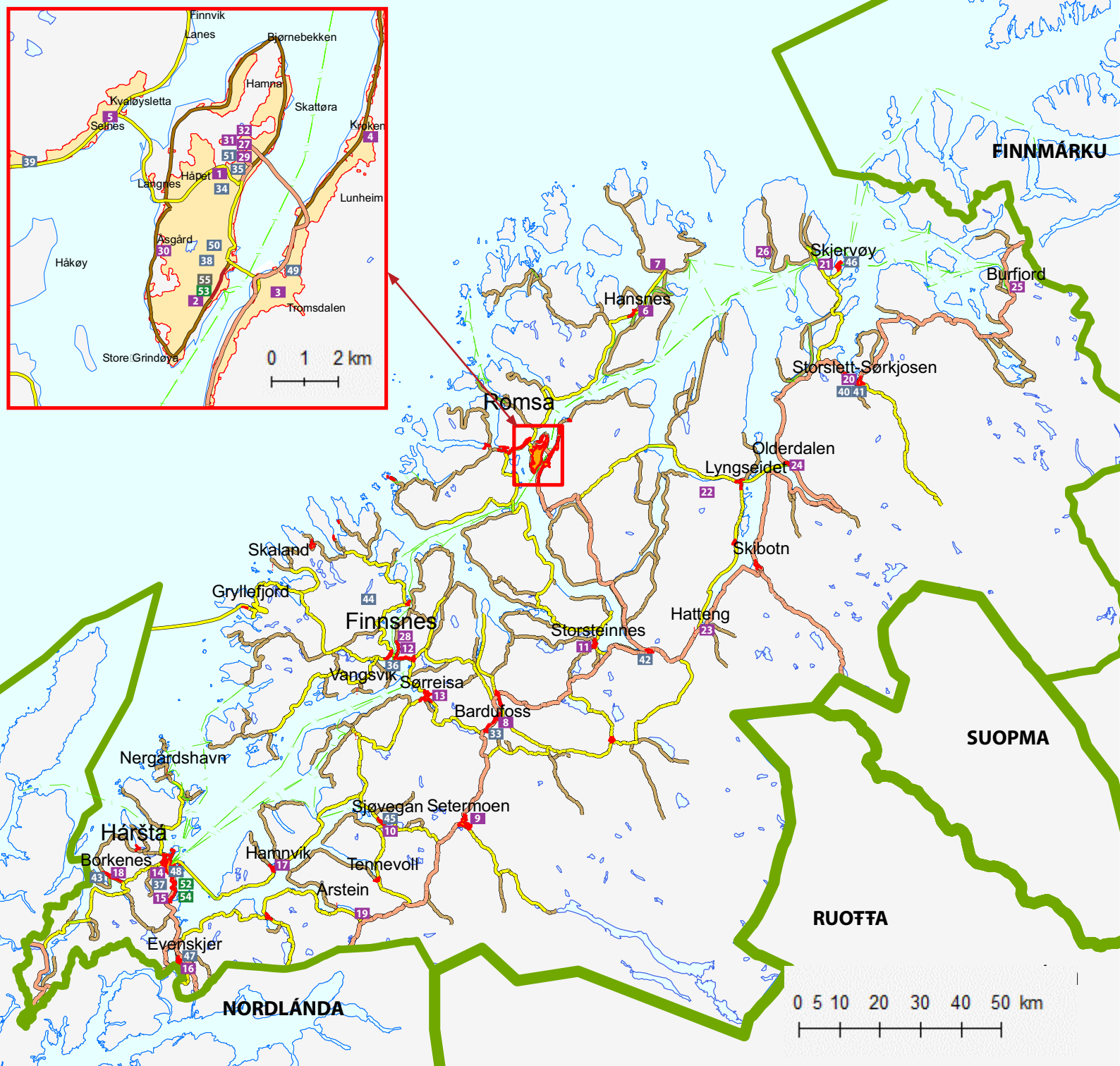
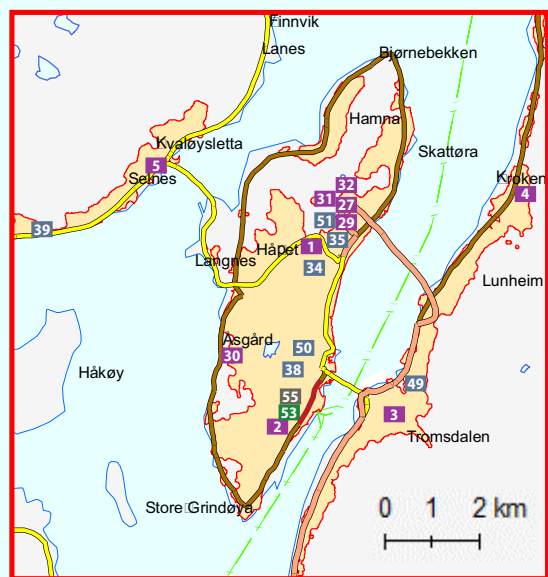
- 81 milj. ruvnm Kveøy-šaldái
- 63 milj. ruvnm Uđassihkkarastimii Dale-Alvestad gaskii
- 20 milj. ruvnm fylkkageainnu 227 Stonglandseidet-Skrolsvik buorideapmái
- 10 milj. ruvnm fylkkageainnu 301 Reinskar-Stakkvik buorideapmái
- 7 milj. ruvnm fylkkageainnu 365 Alteidet-Jøkelford buorideapmái
- 4 milj. ruvnm fylkkageainnu 263 Trollvik buorideapmái

Stuorámus inveteremat oahpahussii leat:

- 32 milj. ruvnm Sállira joatkkaskuvlla huksenteknihkalaš fágaide
- 15 milj. ruvnm oahppiiddihtoriid oastimii
- 11 milj. ruvnm Rå joatkkaskuvlla restauránga- ja borramušfágaide

Ásahusat maid Romssa fylkkasuohkan eaiggáduššá ja jodiha:

Bátneklinihkat					
1	Davágeaži bátnedivššohat	Breivangvegen 38	9010 Romsa	77 66 34 20	
2	Lulágeaži bátnedivššohat	Strandvegen 13	9007 Romsa	77 78 92 00	
3	Sálašvákki bátnedivššohat	Th Widdings veg 14	9020 Tromsdalen	77 60 14 10	
4	Biežavákki bátnedivššohat	B A Løvalds veg 12	9022 Krokeldalen	77 60 64 80	
5	Sálnjárgga bátnedivššohat	Slettavegen 39	9100 Kvaløysletta	77 60 38 50	
6	Hansnesa bátnedivššohat	Hansnes	9130 Hansnes	77 74 85 60	
7	Váandareaju johttidivššohat	Vannareid	9166 Vánrradeadju	77 74 97 72	
8	Áisajoga bátnedivššohat	Fagerlidal 395	9325 Beardogorži	77 78 92 50	
9	Bearddu bátnedivššohat	Fogd Holmboes gt 62	9360 Bearddu	77 18 66 90	
10	Vuotnasiidda bátnedivššohat	Helsesenterveien 2	9350 Vuotnasiidda	77 78 84 60	
11	Eliasnjárgga bátnedivššohat	Storsteinnes	9050 Eliasnjárgga	77 78 92 70	
12	Finnsnesa bátnedivššohat	Parkveien 2	9300 Finnsnes	77 87 02 70	
13	Ráisavuona bátnedivššohat	Skoleveien 23	9310 Ráisavuotna	77 86 14 05	
14	Hárštá bátnedivššohat	Storgata 5	9405 Hárštá	77 01 81 00	
15	Kanebogena bátnedivššohat	Skilleveien 15	9411 Hárštá	77 00 06 20	
16	Skániid bátnedivššohat	Postboks 115	9439 Evenskjer/Viervá	77 08 56 65	
17	Ivvarstáđiid bátnedivššohat	Postboks 25	9570 Hamnvik	77 09 92 90	
18	Giehtavuona bátnedivššohat	Markveien 8	9475 Borkenes	77 02 29 00	
19	Rivttága bátnedivššohat	Elvenes	9470 Rivttát	77 02 02 04	
20	Ráissa bátnedivššohat	Sonjatunveien 21	9151 Hánssagieddi	77 78 92 25	
21	Skiervvá bátnedivššohat	Claus Dreyers vei 15B	9180 Skiervá	77 77 75 10	
22	Ivgomuotki bátnedivššohat	Parkveien 21	9060 Ivgomuotki	77 78 86 10	
23	Háhta bátnedivššohat	Hatteng	9046 Cávkos	77 71 46 06	
24	Dálošvákki bátnedivššohat	Øverveien 2	9146 Dálošvággi	77 71 81 29	
25	Buvrovuona bátnedivššohat	Burfjord	9161 Buvrovuotna	77 78 92 99	
26	Ártnihámmana johttidivššohat	Arnøyhamn	9192 Ártnihámman	77 76 28 81	
27	Davi-Norggabátnearvvašvuodabálvalusa gelbbolašvuodaguovddáš, TkNN	Hansine Hansens veg 86	9019 Romsa	77 78 90 00	
28	TkNNa ossodat Finnsnesas	Parkveien 2	9300 Finnsnes	77 87 02 90	
29	Universitehtabátnedivššohat	Hansine Hansens veg 86	9019 Romsa	77 78 90 30	
30	Ásgárd buohcciidviesu bátnedivššohat	Ásgárdvegen	9291 Romsa	77 62 78 84	
31	UDNa bátnedivššohat	Sykehusvegen 38	9019 Romsa	77 62 80 19	
32	Bátneoaivttirvákta	Sykehusvegen 30	9019 Romsa	77 62 80 18	
Joatkkaskuvllat					
33	Beardogorži Høgtuna joatkkaskuvla		9325 Beardogorži	77 78 93 00	646 www.bardufoss.vgs.no
34	Breivanga joatkkaskuvla	Dramsv. 199	9010 Romsa	77 78 85 00	397 www.breivang.vgs.no
35	Breivika joatkkaskuvla	Postboks 3374	9276 Romsa	77 78 88 00	654 www.breivika.vgs.no
36	Vuotnabáđa joatkkaskuvla	Skoleveien 55	9300 Finnsnes	77 85 08 00	392 www.finnfjordbotn.vgs.no
37	Vágsfjorda joatkkaskuvla, Heggen	Postboks 504	9485 Hárštá	77 01 83 00	508 www.heggen.vgs.no
38	Kongsbakkena joatkkaskuvla	Postboks 355	9245 Romsa	77 64 73 00	646 www.kongsbakken.vgs.no
39	Sállira joatkkaskuvla	Postboks 4070	9279 Romsa	77 60 54 00	469 www.kvaloya.vgs.no
40	Nordreisa joatkkaskuvla				
41	Ráissa joatkkaskuvla	Postboks 293	9156 Storslett	77 77 01 00	343 www.nordreisa.vgs.no
42	Gárgána joatkkaskuvla	Ringv. 4	9040 Gárgán	77 78 96 00	240 www.nordkjosbotn.vgs.no
43	Rå joatkkaskuvla	Laskenv. 3	9475 Borkenes	77 78 94 00	250 www.ra.vgs.no
44	Sáččá joatkkaskuvla	Gisundveien 9	9382 Gibstad	77 85 28 52	168 www.senja.vgs.no
45	Vuotnasiidda joatkkaskuvla		9350 Vuotnasiidda	77 16 05 00	294 www.sjovegan.vgs.no
46	Skiervvá joatkkaskuvla	Postboks 250	9180 Skiervá	77 77 78 00	111 www.skjervoy.vgs.no
47	Vágsfjorda joatkkaskuvla, Skániin		9440 Viervá	77 08 91 00	105 www.skandland.vgs.no
48	Stangnesa joatkkaskuvla	Postboks 3120	9498 Hárštá	77 01 91 00	652 www.stangnes.vgs.no
49	Sálašvákki joatkkaskuvla	Postboks 5275	9293 Romsa	77 75 25 00	508 www.tromsdalen.vgs.no
50	Romssa maritiilma skuvla	Postboks 6341	9293 Romsa	77 78 87 10	396 www.tos-mar.vgs.no
51	Sosiála medisiinnalaš ásahusaid skuvla	Postboks 77	9038 Romsa	77 75 44 20	www.smi-skolen.vgs.no
Kulturásahusat					
52	Kultuvra Romssa fylkkas	Postboks 852	9488 Hárštá	77 78 86 65	www.kulturitroms.no
53	Romssa fylkkakulturguovddáš	Postboks 6600	9296 Romsa	77 78 82 96	
54	Lulli-Romssa girje- ja kulturbusse	Postboks 852	9488 Hárštá	99 27 66 56	
Guovddášhállddahus					
55	Romssa fylkkasuohkan	Romssa Fylkkaviesu	9296 Romsa	77 78 80 00	www.tromsfylke.no

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkesuohkan

Fylkkagovastat árbevieruiguin

Fylkkagovastat ovddasta suohkaniid iešmearrideami ja lea fylkkesuohkana hálddaha-
sa dovdomearka. Romssa fylkka govastat lea griffa mii lea gollejuvnon rukses vuđđui.
Griffa lea máinnassivdnádus, lahkkái ledjon ja lahkkái goaskin. Dolin Bjareaju sohka
geavahii dan dovddaldahkanis, dat lei 1200- ja 1300-logus Norgga riggámuš ja fámo-
leamos sogaid searvvis. Báron Bjarne Erlingssson Bjarkeajus gii jámii 1313, geavahii grif-
fa dovdomearkan. Su opmodatviidodahkii gulle jáhkkimis dálá Romssa fylkka stuorra
oasit man dihtii su govastat árvaluvvui fylkka govastahkan. Griffa govvida goaskima
roahkkatvuoda ja ledjona fámuid.